

Samtykke i forbindelse med digitale sexkrænkelser

CHARLOTTE LUKASEN

STUDIENUMMER: 20154845

VEJLEDER: LENE WACHER LENTZ

Indholdsfortegnelse

1. Abstract	3
2. Indledning	4
2.1 Afgrænsning	5
2.2 Metode	6
2.3 Problemformulering	7
3. Samtykketyper	8
3.1 Det udtrykkelige samtykke	8
3.2 Det stiltiende samtykke	9
3.3 Det hypotetiske samtykke	9
4. Samtykkekrav	11
4.1 Hvem kan give et samtykke?	11
4.1.1 Frivillighed	12
4.1.2 Habilitet	12
4.2 Hvornår skal samtykket foreligge?	14
4.3 Straffrihed grundet samtykke	15
5. Hvad er en krænkelse?	16
5.1 Straffelovens § 232	17
5.2 Straffelovens § 235	20
5.2.1 Kategorisering	22
5.2.2 Straffelovens § 235, stk. 1	24
5.2.3 Straffelovens § 235, stk. 2	24
5.2.4 Straffelovens § 235, stk. 3	26
5.2.5 Billedmanipulation	27
5.3 Freds- og ærekrænkelser	29
5.4 Straffelovens § 264 a	31
5.5 Straffelovens § 264 d	32
5.5.1 Anvendelsesområde	34
5.5.2 Identifikation	36
5.6 Hvilken bestemmelse skal anvendes?	37
5.6.1 Pornografisk materiale	38
5.6.2 Ikke-pornografisk materiale	38
5.7 Forsæt til krænkelse	39
6. Indhentning af informationer og materiale	41

7.	Samtykke til krænkelse	43
7.1	Hvor langt rækker samtykket?	44
7.1.1	U.2017.247 V	46
8.	Medvirken til digital sexkrænkelser	48
8.1	U.2017.2531 H	49
8.1.1	Anklageskriftet	49
8.1.2	Domsafsigelser	52
9.	Umbrella-sagen	52
9.1	U 2019.1232 H	54
9.2	Betydning	55
10.	Samtykke, medvirken eller direkte videregivelse	56
11.	Konklusion	60
	Litteraturliste	65

1. Abstract

The following thesis will highlight the current legal circumstances regarding digital sex offences. To do this, an emphasis will be put on the importance of consent for these situations, and jurisprudence will be included to exemplify how the current legal practice is used in this field of law.

In order to do so, it is necessary to define what constitutes consent, as well as the distinct types of requirements for a consensual agreement. As such, the thesis explores the different kinds of consent; namely the explicit-, tacit- and hypothetical consent, along with some of the circumstances relevant when considering the possibility of consent for those under 18 years of age, as well as an exception pertaining to adolescents over 15 years of age.

In relation to consent it is also relevant to define what constitutes an offence; a violation of an individual, whether this pertains to indecent exposure, abuse of those under the age of 18, or distribution of personal information or other material. Furthermore it will be discussed how the aforementioned information or materials pertaining to the implicated party are acquired.

With these conditions in mind, the thesis will examine the consequences for violating and consenting to violation depending on the situation of the validity of the consent, the purpose and scope of the consent, as well as the degree of the violation itself. In order to examine the scope of consent, an outset in the verdict of U.2017.247 V will be made, regarding access to a private Facebook account.

Furthermore, as an example of contributing to another's violating actions, the thesis includes the verdict of U.2017.2531 H, where a web-administrator encouraged others to perform and document sexual violations upon minors.

Finally, the verdict of U.2019.1232 H is included, in order to examine the evaluation of direct distribution of child-pornographic material when the perpetrator is a minor himself. This was part of the infamous group of cases code-named Umbrella.

With an outset in the three verdicts above, the thesis includes a discussion of how each of the three of these relate to the matters of consent, contribution and direct distribution pertaining to digital offences. Here it is also relevant to examine the intentions of the perpetrators.

The thesis concludes that in order for the perpetrator of a violation of digital offences to not be held accountable to the legal consequences, the aggrieved party must have given consent while in a sufficiently able state of mind. There are, however, certain circumstances, where a violation can be made without consent, as long as it serves a legitimately acceptable purpose, as was the case in the article of Frederik Stjernfelt "Det streamede massebord", where offensive pictures were deemed acceptable in order to inform the public.

2. Indledning

I dagens Danmark fokuseres der meget på samtykke grundet den igangværende debat og de igangværende lovforslag omkring seksuelt samtykke. Man hører og ser ofte citater som ”Nej betyder nej” og ”kun ja betyder ja” som præger både busser, sociale medier og aviser. Det fremstår som, at alle har en holdning til denne problemstilling og dette lovforslag omkring ændring af samtykkereglerne i forbindelse med seksuelle krænkelser. Her fokuseres der primært på fysiske sexkrænkelser, såsom voldtægter og overgreb, men seksuelle krænkelser er meget mere end dette. Med nutidens teknologi er det også muligt at krænke en gennem elektroniske apparater, såsom computere og mobiltelefoner. Eftersom man nu altid kan være online, kan krænkende materialer hurtigt sprede sig, da der ikke skal mere end et enkelt klik på skærmen eller med musen til, før dette materiale er blevet delt med andre mennesker. Dette er desværre en af bivirkningerne ved den teknologiske udvikling vi går igennem, hvorfor det også er blevet meget nemmere at begå forbrydelser af krænkende og seksuel karakter. Man kan nu sende et billede af seksuel karakter til en persons mobiltelefon, e-mail eller som besked på de sociale medier i stedet for fysisk at blufærdighedskrænke personen. Det er blevet lettere for mennesker med tendenser til børnelokkeri at komme i kontakt med børn gennem sociale medier, online spil og diverse hjemmesider. Dette har også medført, at der er forekommet en større tendens til distribution af diverse krænkelser på internettet, heriblandt børneporno og hævnporno. Dog viser en undersøgelse foretaget af Red Barnet, at krænkelser på nettet desværre er udbredt blandt unge mennesker. I denne undersøgelse deltog 915 unge danskere, hvor 30 procent havde fået taget seksuelle billeder uden deres samtykke, og hver 20. af de unge havde fået delt nøgenbilleder uden deres tilladelse.¹

Hvad vil det egentligt sige at samtykke? Hvad kan man samtykke til og hvor langt rækker dette? Kan en persons samtykke medføre straffrihed for en anden, og kan man medvirke til krænkelser af en anden person?

Der er især kommet fokus på digitale sexkrænkelser i de seneste par år efter en særlig gruppe sager, som samlet er blevet navngivet ”Umbrella” er kommet frem i mediernes søgelys. Til trods for at denne sag startede i 2015 finder nye informationer vedrørende krænkelsen stadig

¹ Red Barnet: Ny undersøgelse: Digitale sexkrænkelser er hverdag for unge.

frem i offentlighedens lys. Det specielle ved disse sager er de mange sigtede, samt de mange forskellige resultater som diverse domstole finder frem til.

Mennesker bliver nu opmærksomme på, at sådanne delinger medfører krænkelse som kan være strafbare, og som efterfølgende kan få alvorlige konsekvenser, både for de forurettede og krænkerne. Den førnævnte undersøgelse viste endvidere, at mange børn og unge ikke mener, at de kan få hjælp såfremt de blev udsat for en digital sexkrænkelser, og hermed hellere ville ignorere problemet. Red Barnet har derfor givet mulighed for rådgivning i form af gruppen SletDet, til børn og unge som har været udsat for digitale sexkrænkelser, da disse krænkelser kan skabe varige problemer hos de forurettede.² Ydermere har Red Barnet udarbejdet undervisningsmateriale kaldet DeSHAME til elever med fokus på digitale sexkrænkelser. Dette materiale skal give børn og unge en viden og forståelse for hvad en digital sexkrænkelser er, samt hvordan dette kan forhindres ved at de unge kan genkende krænkelende adfærd når de støder på det på internettet.³ Endeligt forsøger Red Barnet med materialet DeSHAME at få børn og unge til at forstå hvordan samtykke kan spille en rolle i digital sexkrænkelser gennem forskellige cases, og hvorledes man kan sikre sig at opnå et tilstrækkeligt samtykke fra de afbildede, således at der ikke forekommer digitale sexkrænkelser.⁴

2.1 Afgrænsning

Samtykke kan forekomme inden for flere juridiske områder, men der vil i dette kandidatspeciale kun fokuseres på det strafferetlige område. Dette kandidatspeciale undersøger retstilstanden vedrørende digitale sexkrænkelser. Der vil her foreligge en definition af de forskellige samtykketyper, og der vil endvidere fokuseres på relevante krænkelelsesbestemmelser i straffeloven, heriblandt straffelovens § 232, § 235, og § 264 d. Endeligt vil der kort behandles straffelovens § 263, stk. 2, samt straffelovens § 264 a, men disse vil ikke blive behandlet dybdegående. Bestemmelsernes anvendelsesområde vil blive analyseret, dog vil strafferammen og strafudmålingen ikke blive behandlet.

Straffelovens § 235 omhandler udbredelse af børnepornografi. Videredelingen af sådan materiale vil blive behandlet i det nedenstående, men situationen hvor vedkommende optager børnepornografisk materiale med henblik på videresalg eller udbredelse efter straffelovens § 226

² Red Barnet: Ny undersøgelse: Digitale sexkrænkelser er hverdag for unge.

³ Red Barnet: DESHAME – et undervisningsmateriale om digitale sexkrænkelser

⁴ Red Barnet: DESHAME – lektion # 2 – hvad er digitale sexkrænkelser?

behandles ikke. Ydermere vil der ej heller blive behandlet den kriminelle handling vedrørende det seksuelle forhold med en person under 15 år i henhold til straffelovens § 222, til trods for at dette er et vigtigt aspekt i forbindelse med optagelsen og distributionen af børnepornografisk materiale.

Der vil i forbindelse med bearbejdningen af straffelovens § 264 d kun fokuseres på 1. pkt. vedrørende ”uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold”, og derfor ikke bestemmelsens 2. pkt. om videregivelse af billeder vedrørende afdøde vil ikke blive behandlet. Herudover vil straffelovens § 275 kort behandles, da denne bestemmelse vedrører straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser.

Et billede, hvorpå man kan identificere en person vil være omfattet af persondataloven, og at man vil blive straffet herefter, såfremt billedet bliver uploadet på internettet i strid med denne lovs regler. Dette vil dog ikke blive behandlet i det nedenstående.

Straffelovens § 260 vil kort blive berørt i forbindelse med behandlingen af, hvornår et samtykke er afgivet frivilligt, for at belyse muligheden for, at samtykket ej er afgivet af egen fri vilje, men på baggrund af ulovlig tvang. Bestemmelsen vil ikke blive behandlet videre end dette.

Endeligt vil internationale retskilder blive berørt, heriblandt FN's børnekonventions artikel 1 og 37, og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Ydermere vil Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 kort blive berørt. De øvrige bestemmelser i disse to konventioner vil dog ikke blive behandlet.

2.2 Metode

Formålet med dette kandidatspeciale er at belyse retsstillingen vedrørende digitale sexkrænkelser og samtykket hertil. Der vil her blive anvendt den retsdogmatiske metode. Denne metode benyttes ved analyse og forklaring af gældende retspraksis.⁵ Analysen foretages ved at inddrage relevante retskilder på området. De traditionelle retskilder inden for den retsdogmatiske metode er lovgivningen, retspraksis, retssædvane og forholdets natur.⁶ Lovgivningen har den primære status som retskilde og har hermed forrang over de andre typer af retskilder,

⁵ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 86, 2014

⁶ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 192, 2014

eftersom loven bliver udarbejdet af myndigheder, der er kompetente hertil.⁷ Ydermere vil relevante betænkninger blive inddraget, heriblandt betænkninger om seksualforbrydelser, freds- og ærekrænkelser samt betænkning om børnepornografi og IT-efterforskning. Herudover vil Rigsadvokatmeddelelserne vedrørende digitale sexkrænkelser og seksualforbrydelser blive inddraget, da disse har karakter af cirkulærer. Disse er med til at fastsætte retningslinjer til hvorledes man behandler sager på disse områder.

Endvidere vil forarbejderne til de relevante bestemmelser i straffeloven blive inddraget, for at skabe en forståelse for hensigten med indsættelsen af disse bestemmelser. Relevant retslitteratur vil blive anvendt for at bidrage til forståelsen på det pågældende område. Dette er dog kun forfatterens fortolkning, og skal hermed blot ses som et supplement til de øvrige anvendte retskilder.

Analysen vil herfor laves på baggrund af dansk lovgivning, samt danske afgørelser på området. Retspraksis er en relevant retskilde, da der med disse dannes et overblik på hvorledes der er blevet dømt i lignende sager førhen. Herudover er det også tydeligt at statuere hvorledes afgørelsen adskiller sig fra lignende sager, heriblandt ved at vurdere forskelle og ligheder herimellem, således at sager med samme problematikker bliver behandlet ens.⁸ Da ingen sager er identiske, kan der forekomme forskelle i sagernes udfald, såfremt det afgørende moment i sagerne ikke er ens.⁹

Endeligt vil Den Europæiske Menneskerettighedskonvention blive inddraget, da dansk lovgivning skal indordne sig herefter, da Danmark har tiltrådt denne konvention. Den danske strafferet har hermed også fået inspiration til flere bestemmelser fra konventionens artikler.

2.3 Problemformulering

Dette kandidatspeciale vil søge at afdække hvad det vil sige at give et gyldigt samtykke, heriblandt i forbindelse med krænkelssituationer. Heri vil det søge at afdække samtykkets rækkevidde, heriblandt hvorvidt der må antages at være formodninger om tilbagekaldelse af sam-

⁷ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 243f, 2014

⁸ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 297, 2014

⁹ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 297, 2014

tykke i forbindelse med brudsituationer. Der søges hermed en besvarelse på følgende spørgsmål: Hvor vidtgående er et samtykke, og kan man medvirke til en krænkelse af andre personer efter straffelovens §§ 232, 235 og 264 d?

3. Samtykketyper

Ved definitionen af et samtykke må det forstås således, at en person udtrykker enighed eller en positiv tilkendegivelse om en handling. I Malene Bechmann Christensens bog *Det strafferetlige samtykke* angives det endvidere, at begrebet samtykke ... ”inden for strafferetten dækker over, at en person kan samtykke i en handling, dvs. være enig i eller indforstået med dens foretagelse, hvorefter en anden bliver straffri under visse nærmere betingelser”.¹⁰ Et samtykke fra den forurettede kan hermed i visse situationer medføre, at gerningspersonen bliver straffri for en ellers strafbar handling.¹¹

Der findes traditionelt tre hovedtyper af samtykke, heriblandt det udtrykkeligt samtykke, det stiltiende samtykke og det hypotetisk samtykke.

3.1 Det udtrykkelige samtykke

Det udtrykkelige samtykke defineres som en accept der er udtrykt i ord eller i ord og handling.¹² Der er her tale om et samtykke, som forekommer som en udtrykkelig verbal accept. Der foreligger derfor kommunikation mellem giveren og modtageren af samtykket. Dette medfører, at der ikke er nogen form for tvivl omkring hvorvidt der gives samtykke eller ej. Da det udtrykkelige samtykke også kan defineres gennem handlinger, er et nik også tilstrækkeligt.¹³ Der foretages her en aktiv handling, som kan sidestilles med verbal accept.

Et udtrykkeligt samtykke må hermed forstås som en tydelig accept af den pågældende handling, som kan forekomme gennem verbal kommunikation, skriftlig kommunikation eller gennem en fysisk gestus. Denne type samtykke er hermed også den mest sikre for modtageren, da denne specifikt får et svar på anmodningen.

¹⁰ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 21f, 2008

¹¹ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 154, 2015

¹² Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 83, 2008

¹³ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 84, 2008

3.2 Det stiltiende samtykke

Det stiltiende samtykke kan også beskrives som et underforstået samtykke. Der er her tale om et samtykke der ikke ytres, således at det i princippet kun foreligger hos den samtykkegivende part.¹⁴ Den samtykkende har hermed indvilliget i at samtykke til krænkelsen, men dette er ikke blevet udtrykt direkte til modtageren af samtykket.¹⁵

Problematikken med denne type samtykke er, at der kan foreligge passivitet, hvorved den der ikke ytrer sig dermed også samtykker.¹⁶ Da der ikke her foreligger et udtrykkeligt samtykke kan det være vanskeligt at bevise, hvorledes den ene part har fået samtykket fra den anden.

En anden problematik vedrørende det stiltiende samtykke er, at den ene part ikke udtrykker eller giver nogen indikation på hvorvidt vedkommende samtykker eller ej til denne handling. Såfremt vedkommende ikke gør indsigelser på en handling, men ej heller samtykker, kan dette medføre et eventuelt strafansvar for den handlende. Hvorvidt der er tale om et strafansvar afhænger også af den handlendes forsæt til krænkelsen. Malene Bechmann Christensen fremstiller et eksempel i *Det strafferetlige samtykke*, vedrørende en mand der gør seksuelle tilnærmelser til en kvinde. Kvinden har samtykket i sit indre til disse, men har ikke udtrykt dette over for manden. Samtykket foreligger herved kun i kvindes indre, og mandens strafansvar afhænger hermed af hans forsæt. Såfremt manden kysser kvinden eller rører hende seksuelt, kan han, såfremt kvinden ikke har samtykket til det, blive strafansvarlig efter blufærdighedskrænkelsesbestemmelsen i straffelovens § 232.¹⁷ Såfremt vedkommende har haft den opfattelse, at der måtte foreligge et samtykke, da der ikke blev gjort indsigelser mod handlingen, er der hermed heller ikke forsæt til en krænkelse. Vedkommende er her i en faktisk vildfarelse, og strafbarheden af vedkommendes handling skal derfor vurderes heraf.¹⁸

3.3 Det hypotetiske samtykke

Der findes også det hypotetiske samtykke. Dette karakteriseres ved, at den handlende er overbevist om, at vedkommende ville have fået et samtykke, såfremt der var blevet spurgt

¹⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 85, 2008

¹⁵ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 85, 2008

¹⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 85, 2008

¹⁷ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 86, 2008

¹⁸ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 86, 2008

herom.¹⁹ Den handlende agerer derfor efter hvad vedkommende tror og ikke efter et foreliggende samtykke. Den samtykkende har her ikke haft muligheden for at give hverken et udtrykkeligt samtykke eller et stiltiende samtykke, da vedkommende ikke har tænkt scenariet i sit indre endnu.²⁰

Situationer hvor det er relevant at diskutere det hypotetiske samtykke, er hvor den handlende udfører gerninger på en andens vegne med den formodning om, at dette vil være i den andens interesse. Der skal her foretages en vurdering og afvejning mellem gerningen og den forurettedes interesse. Da den forurettede ikke har samtykket, må den handlende forvente, at den forurettede ville give sin accept såfremt vedkommende blev underrettet herom.²¹

Det problematiske ved det hypotetiske samtykke er, at der ikke foreligger et reelt samtykke inden den strafbare handlings foretagelse, men derimod kun den handlendes antagelse. Der er derfor ikke tale om et gyldigt samtykke i strafferettens forstand.²² De juridiske forfattere Waaben, Hurwitz og Greve tager stilling til hvorvidt det hypotetiske samtykke kan medføre straffrihed. Hurwitz udtaler, at *"man bør fra det diskulperende samtykkes område udelukke det såkaldte hypotetiske samtykke, dvs. det forhold, at en person ville have billiget handlingen, såfremt han havde haft anledning til at forestille sig muligheden af, at denne ville blive foretaget"*.²³

Waaben er enig med Hurwitz' udtalelse og uddyber, at *"det vil bero på en mere konkret bedømmelse om samtykke også kan foreligge som en indre og ikke tilkendegivet forhåndsbilligelse af handlingen. Men det må være et minimumskrav at den pågældende før handlingens foretagelse har forestillet sig muligheden af den; ellers kan han ikke siges at have billiget den"*.²⁴

¹⁹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 23, 2008

²⁰ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 91, 2008

²¹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 91, 2008

²² Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 92, 2008

²³ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 92, 2008 som refererer til Hurwitz' bog *Den danske kriminalret*, s. 207

²⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 93, 2008, som refererer til Waabens *Strafferettens almindelige del*, s. 155

Greve udtrykker, at det afgørende for situationen er, at den forurettede har samtykket. Han udtaler, at ”*dansk ret kræver ikke, at samtykket skal være kommet til udtryk. Det er tilstrækkeligt, at den pågældende har taget sin beslutning*”.²⁵

På baggrund af disse tre juridiske forfatters udtalelser, kan det konstateres, at der er en generel holdning til, at et hypotetisk samtykke ej medfører straffrihed, da straffriheden afhænger af den handlendes antagelse og ej den forurettedes accept heraf.²⁶

Det hypotetiske samtykke kan dog være relevant i forskellige situationer, heraf hvor det ville virke unaturligt at spørge om tilladelse eller i situationer hvor der ikke er mulighed for at indhente samtykket grundet for eksempel tidspres. Ydermere er der i praksis situationer, hvor det er nødvendigt at acceptere betydningen af et eventuelt hypotetisk samtykke, heriblandt ved private forsamlinger hvor der tages billeder. Fotografen går ud fra, at vedkommende ikke har noget imod fotograferingen, hvorfor der her foreligger et hypotetisk samtykke som de juridiske forfattere vil acceptere.²⁷

Flere juridiske forfattere har afgivet deres synspunkter på, hvad et gyldigt samtykke måtte konstateres at være. Heriblandt skriver Waaben, at et samtykke skal gives forud for den straffbare handling, såfremt det kan få diskulperende virkning.²⁸ Dette bliver nærmere behandlet senere.

4. Samtykkekrav

4.1 Hvem kan give et samtykke?

For at finde ud af om der er tale om et samtykke, skal man først vurdere om samtykket er gyldigt. Der skal her foretages en vurdering ud fra hvorvidt vedkommende frivilligt har afgivet sit samtykke, samt hvorvidt vedkommende er habil i forbindelse med samtykkets given. Såfremt samtykket ej er givet frivilligt eller samtykkegiveren ej er habil hertil, må det konstateres, at samtykket ej er gyldigt, og modtageren kan hermed ikke påberåbe sig dette.

²⁵ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 93, 2008, som refererer til Greves *Det strafferetlige ansvar*, s. 145 f

²⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 92 f, 2008

²⁷ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 96, 2008

²⁸ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 23, 2008, som refererer til Waabens *Strafferettens almindelige del I*, s. 127

4.1.1 Frivillighed

Det er et krav for at samtykket kan have en diskulperende virkning, at samtykket er afgivet frivilligt. Dette medfører, at samtykket er givet af egen fri vilje og dermed også uden tvang fra udefrakommende.²⁹ Den samtykkende skal være indforstået med omstændighederne som vedkommende accepterer, samt den samtykkende skal være oprigtig i samtykkets given, herved forstås at den samtykkende ikke samtykker i sjov. Som anført skal samtykket være afgivet af egen fri vilje, og tvang kan hermed medføre, at dette ikke er tilfældet. Der skal her vurderes hvilken type tvang der er tale om. Såfremt der konstateres ulovlig tvang i henhold til straffelovens § 260, herunder mekanisk eller kompulsiv tvang, er samtykket ikke gyldigt. Mekanisk tvang defineres som fysisk tvang, hvor den samtykkende oplever fysisk modstand eller bliver overmandet. Kompulsiv tvang omfatter trusler om uretmæssige handlinger eller trusler om retmæssige handlinger med et ulovligt formål, i henhold til straffelovens § 260, nr. 1 og 2.³⁰

Tvang kan herimod også forekomme i lovlig form, som alligevel medfører ufrivilligt samtykke. Dette kan være følelsesmæssig tvang, hvor man for eksempel udnytter den samtykkendes relationer eller mentale tilstand. Der foregår ikke noget strafbart ved en sådan type af tvang, men det må dog konstateres, at samtykket her ikke gives helt frivilligt, såfremt den samtykkende følelsesmæssigt bliver sat i et dilemma. Dette kunne være forældre, der nægter at acceptere barnets nye partner eller det kunne være en partner der truer med at besøge en prostitueret, såfremt vedkommende ikke får seksuelt samvær.³¹ Denne type tvang vil hermed have stor betydning for den samtykkendes valg, eftersom der her ikke kun fokuseres på hvad den samtykkende ønsker, men også hvad den samtykkende frygter, samt hvad den tvingende part ønsker at opnå ved at udføre denne form for tvang. Eftersom denne type tvang ikke er strafferetligt ulovlig, vil dette per automatik ikke medføre at samtykket er ugyldigt.³²

4.1.2 Habilitet

Såfremt der er konstateret et frivilligt afgivet samtykke, skal det herefter vurderes hvorvidt vedkommende opfylder habilitetskravene for at afgive et gyldigt samtykke. Dette samtykke skal gives af den person der bliver berørt af gerningen, og det er derfor vigtigt at vurdere,

²⁹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 115, 2008

³⁰ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 116, 2008

³¹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 116, 2008

³² Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 117, 2008

hvorvidt denne person gyldigt kan give dette samtykke.³³ Torp udtalte i sin betænkning fra 1917, at *”det kræves, at den der giver samtykket, er fyldt 18 år og ikke er sindssyg, udpræget åndssvag eller i en tilstand, der ganske må ligestilles med sindssygdom, samt at samtykket ikke er fremkaldt ved retsstridig tvang eller svig eller er uforbindende efter de almindelige regler om urigtige eller bristende forudsætninger eller er tilbagekaldt, forinden handlingen foretages”*.³⁴

Der er dog i den strafferetlige teori enighed om, at fastsættelse af en aldersgrænse for hvornår man kan samtykke ikke er mulig.³⁵ Det er derfor vigtigt, at der i vurderingen af om hvorvidt et samtykke er gyldigt eller ej, lægges vægt på den samtykkegivers udvikling og dømmekraft, samt hvorvidt vedkommende ved hvad der samtykkes til.³⁶

Andre juridiske forfattere, heriblandt Anderson mener, at ansvaret for hvorvidt den samtykkende er habil skal lægges over på den der modtager samtykket. Modtageren skal derfor sikre sig, at den samtykkende er moden og har en ordentlig dømmekraft, før dette samtykke bliver forsvarligt og dermed bindende.³⁷

Det er naturligvis også vigtigt, at graden af habilitet er forskellig alt afhængigt af hvilken type samtykke der skal gives. Nogle typer samtykke er af mindre alvorlig karakter, hvorfor der ikke her stilles store krav til habiliteten. Såfremt den samtykke må vurderes at være inhabil og dermed ikke kan give et gyldigt samtykke, kan handlingen som den samtykkemodtagende part udfører derfor straffes.³⁸ Dette kunne statueres i afgørelsen U.1989.726 H, hvor patienter på psykiatriske afdelinger havde samtykket til optagelse af billeder, som efterfølgende skulle gengives i en avis. Billederne var af yderst personlig karakter, og disse billeder ønskedes unddraget fra offentligheden. Der blev her dømt for overtrædelse af straffelovens § 264 d.³⁹

Børn kan dog ikke give den samme form for samtykke i handlinger som voksne kan samtykke til, og det er herfor vigtigt at fokusere på habilitet til at give samtykke.⁴⁰ I disse tilfælde kan det være nødvendigt, at forældremyndighedsindehaverne samtykker på barnets vegne, såfremt

³³ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 119, 2008

³⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 119, 2008

³⁵ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 120, 2008

³⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 120, 2008

³⁷ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 120, 2008

³⁸ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 123, 2008

³⁹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 123, 2008

⁴⁰ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 123, 2008

samtykket ikke er til skade for barnet.⁴¹ Der findes dog situationer hvor samtykket fra forældremyndighedsindehaverne ikke er tilstrækkeligt. Der kan heriblandt ikke lovligt samtykkes til pornografisk materiale af barnet på internettet.⁴² Børn under 15 år kan endvidere aldrig give et diskulperende samtykke i forbindelse med seksuelle forhold med personer over denne aldersgrænse.⁴³

Endeligt kan der også vurderes at være tale om midlertidig inhabilitet. Dette kan skyldes indtagelse af berusende eller euforiserende midler, men herunder også bevidstløshed. Der skal her vurderes hvorvidt den samtykkende i øjeblikket for samtykkets given var i stand til give et gyldigt samtykke til den konkrete handling.⁴⁴ Der skal her kigges på den samtykkendes tilstand samt hvad vedkommende samtykker til, for at vurdere hvorvidt der foreligger inhabilitet eller ej.

4.2 Hvornår skal samtykket foreligge?

Et gyldigt samtykke skal foreligge før eller senest på tidspunktet for den strafbare handling foretagelse.⁴⁵ Den samtykkende skal dog fastholde samtykket indtil den strafbare handling gennemføres for at der er tale om et gyldigt samtykke, der kan medføre straffrihed for modtageren af samtykket. Som udgangspunkt eksisterer der fri tilbagekaldelsesret, hvilket medfører, at den handlende ikke længere kan lægge samtykket til grund for den strafbare handling for at forblive straffri, medmindre vedkommende ikke har viden vedrørende tilbagekaldelsen.⁴⁶ Såfremt samtykket bliver tilbagekaldt inden den strafbare handling fuldbyrdselse, skal den samtykkemodtagende forhindre fuldbyrdelsen for at forblive straffri, såfremt dette er muligt. Såfremt den modtagende ikke reagerer på samtykkets tilbagekaldelse og forhindrer fuldbyrdelsen, selvom dette er muligt, vil vedkommende kunne straffes for den strafbare handling. Ydermere vil samtykket være givet for sent, hvis dette afgives efter fuldbyrdelsen af den strafbare handling.⁴⁷ Endeligt findes der situationer, hvor der stilles store krav til samtykkets tilba-

⁴¹ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 124, 2008

⁴² Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 124, 2008

⁴³ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 154, 2015

⁴⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 126, 2008

⁴⁵ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 99, 2008

⁴⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 101, 2008

⁴⁷ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 100, 2008

gekaldelse, heriblandt såfremt den samtykkende selv har været med til at skabe den pågældende situation.⁴⁸ Dette kan for eksempel være hvor den samtykkende har deltaget i en elektronisk samtale af seksuel karakter, men hvor dette udvikler sig til udveksling af fotografier.

4.3 Straffrihed grundet samtykke

Hvorvidt der foreligger en straffrihedsgrund ved den ellers kriminelle handlings foretagelse, spiller en afgørende rolle for gerningspersonen.⁴⁹ Dette kan resultere i, at gerningspersonen ikke ifalder strafansvar, til trods for at betingelserne herfor er opfyldt. Straffelovens almindelige del indeholder ingen regler om samtykke. Det er dog lovgivers intention at samtykke i nogle tilfælde kan have status som en objektiv frihedsgrund.⁵⁰ I nogle bestemmelser i straffelovens specielle del er begrebet samtykke nævnt, hvorimod der ved andre skal udledes betydningen af samtykke i den pågældende forbrydelse.⁵¹

Der findes mange forskellige typer af straffrihedsgrunde og disse har forskellige begrundelser. Der kan her for eksempel nævnes nødret og nødværge. Ved nødværge må den oprindelige gerningsmand forvente modstand, hvorfor vedkommende også samtykker herved.⁵² Ved nødret er begrundelsen for straffrihed hensynet til at råde over egne forhold og aktiver. Det skal her laves en afvejning mellem samfundets interesser i at straffe handlinger og borgerens interesse i autonomi.⁵³

Ydermere er der i nogle af straffelovens bestemmelser beskrevet, at samtykke er nødvendigt, heriblandt i straffelovens § 235, stk. 3. Såfremt der er konstateret et samtykke, vil det derfor være en straffrihedsgrund i dette tilfælde.⁵⁴ Det må på baggrund af dette konstateres, at børn og unge under aldersgrænsen på 15 år, aldrig ville kunne give et diskulperende samtykke.⁵⁵

Herudover er der i bestemmelser i straffeloven anvendt definitioner som ”uberettiget”, jf. straffelovens §§ 264 a og 264 d. Her kan et samtykke fra forurettede medføre, at forholdet ikke er strafbart, da samtykket vil gøre forholdet berettiget.⁵⁶ Såfremt der tages billeder af en

⁴⁸ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 101, 2008

⁴⁹ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 133, 2015

⁵⁰ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 154, 2015

⁵¹ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 154, 2015

⁵² Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 24, 2008

⁵³ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 25, 2008

⁵⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 27, 2008

⁵⁵ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 156, 2015

⁵⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 28, 2008

person, som samtykker til dette, vil der ikke være tale om en krænkelse i henhold til § 264 a, lige så vel som at samtykke til videregivelse af billeder og meddelelser vil medføre, at der ej heller er tale om en krænkelse i henhold til § 264 d. Et samtykke kan hermed gøre selve handlingen lovlig, hvorfor gerningsmanden ikke skal straffes for dette. Dette ses blandt andet i afgørelsen U.2017.2627 V, som behandles nedenfor.

5. Hvad er en krænkelse?

En krænkelse defineres som et overgreb mod et andet individs person, ære eller selvfølelse.⁵⁷ Der findes forskellige typer af krænkelse, både af fysisk karakter, men så sandelig også efter internettets opståen, hvor det er blevet betydeligt nemmere at krænke en anden person. Der findes heriblandt krænkelse i forbindelse med seksualforbrydelser, samt freds- og ærekrænkelser.

I henhold til Rigsadvokatens meddelelse om digitale sexkrænkelser af 1. januar 2019 er en digital sexkrænkelse *"situationer, hvor der sker deling eller offentliggørelse – ofte via internettet, mobiltelefoner mv. – af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer af seksuel karakter, uden samtykke fra den afbildede person"*. En digital sexkrænkelse kan først inddeles i to kategorier, alt afhængigt om den afbildede er under eller over 18 år. Såfremt den afbildede er over 18 år, skal det her vurderes hvorvidt der er sket en krænkelse i henhold til straffelovens §§ 232 eller 264 d.⁵⁸ Såfremt den afbildede er under 18 år, skal der her vurderes hvorvidt der er tale om pornografisk materiale eller ikke-pornografisk materiale. Hvis det vurderes at omfatte pornografisk materiale, finder straffelovens § 235 anvendelse, hvorimod straffelovens §§ 232 og 264 d finder anvendelse såfremt der er tale om ikke-pornografisk materiale. Dette ses blandt andet i afgørelsen TfK 2017.655, hvor billeder af en ung pige blev offentliggjort på det sociale medie Instagram. Straffelovens § 235 finder hermed kun anvendelse, såfremt der er tale om børnepornografisk materiale.

Digitale sexkrænkelser er hermed strafbare handlinger, der kan give de forurettede langvarige problemer, hvorfor den danske regering i 2017 også forsøgte at øge indsatsen mod disse krænkelse. Dette omfattede både deling af materiale og udnyttelse af det pågældende materiale.⁵⁹ Justitsminister Søren Pape Poulsen har udtalt i denne forbindelse, at *"deling af intime*

⁵⁷ Den danske ordbog

⁵⁸ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.1

⁵⁹ Justitsministeriets pressemeddelelse af 3/2-2017: Regeringen styrker indsatsen mod digitale sexkrænkelser

*billeder og film uden samtykke er ikke blot respektløst og dybt forkasteligt, det er også ulovligt. Dermed sender vi et klart signal om, at der er tale om en alvorlig og krænkende forbrydelse. Samtidig sætter vi ind med klare retningslinjer til politiet og anklagemyndigheden, for når man som offer går til politiet, skal man have vished om, at sagerne bliver taget alvorligt”.*⁶⁰

Ydermere udtalte ligestillingsminister Karen Ellemand i samme kontekst, at *”det er udtryk for et alvorligt normsked, når vi igen og igen ser eksempler på unge – særligt piger – der får nøgenbilleder eller intime detaljer delt mod deres vilje, og når de efterfølgende bliver chikaneret og udskammet. Hver gang er der tale om et menneske, som er blevet frataget retten til selv at bestemme over sin krop, og hvad hun – eller han – vil dele med andre”.*⁶¹

Digitale sexkrænkelser er hermed et stigende problem, hvorfor der er stor fokus på området og hvorfor der i 2018 skete en skærpelse af straffen for digitale sexkrænkelser.⁶² Der er tale om krænkelser over for de forurettede, som kan få stor betydning for vedkommendes fremtid, og disse krænkelser kan medføre varige psykologiske mén hos de personer som oplever disse krænkelser.

5.1 Straffelovens § 232

Denne bestemmelse betegnes som en af hovedbestemmelserne når det kommer til krænkelse. Den fungerer hermed som en generalklausul, som kan finde anvendelse på handlinger af grov seksuel karakter, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser.⁶³ Bestemmelsen lyder: *”Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år”.* Denne bestemmelse omhandler derfor blufærdighedskrænkelse både overfor børn under 15 år og personer over denne aldersgrænse. Såfremt blufærdighedskrænkelsen er sket over for et barn under den kriminelle lavalder, vil straffen for krænkelsen være større, da det er i samfundets interesse at beskytte børn. Det skal her vurderes, hvad *”at krænke blufærdigheden ved et uanstændigt forhold”* betyder.

⁶⁰ Justitsministeriets pressemeddelelse af 3/2-2017: Regeringen styrker indsatsen mod digitale sexkrænkelser

⁶¹ Justitsministeriets pressemeddelelse af 3/2-2017: Regeringen styrker indsatsen mod digitale sexkrænkelser

⁶² Justitsministeriets pressemeddelelse af 5/4-2018: Justitsministeren skærper straffen for digitale sexkrænkelser og fordobler bødestrafen for blotteri

⁶³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 395, 2017

Blufærdighed skal i denne sammenhæng forstås som ”en følelse af undseelse eller tilbageholdenhed over for seksuelle fænomener”.⁶⁴ Et uanstændigt forhold skal her forstås som ”en form for adfærd der rummer eller refererer til noget seksuelt”.⁶⁵ Der er hermed også et krav om, at der skal foretages en handling af en vis grovhed, før der er tale om et uanstændigt forhold.⁶⁶ Bestemmelsen definerer ikke hvilken specifik adfærd denne skal finde anvendelse på, men denne adfærd skal konstateres at være uanstændig og blufærdighedskrænkende.⁶⁷ Der er gennem retspraksis fremkommet eksempler på, hvilke typer adfærd der er omfattet af bestemmelsen, heriblandt beføling, beluring og kys.⁶⁸ Det er dog ikke en forudsætning, at vedkommendes blufærdighed faktisk er blevet krænket, men det er tilstrækkeligt, at gerningen er egnet til at være blufærdighedskrænkende.⁶⁹ Dog må det også her forstås, at såfremt en handling ikke er egnet til at være blufærdighedskrænkende, er handlingen her ikke strafbar til trods for at pågældende personer kan føle at de er blevet udsat for en blufærdighedskrænkelse.⁷⁰ Et uanstændigt forhold omfatter som anført, at der kun i situationer af seksuel karakter og med en vis grovhed kan medføre et straffeansvar i henhold til straffelovens § 232.⁷¹ Den handlende skal have forsæt til krænkelsen, da strafansvar forudsætter at gerningen er en ønsket handling, samt at gerningspersonen har forstået handlingens seksuelle karakter og manglende samtykke fra forurettede.⁷² Det er dog ikke et krav, at gerningspersonen selv opfatter handlingen som uanstændig.

Det er dog også muligt at ifalde strafansvar for blufærdighedskrænkelse ved brug af elektroniske midler. Dette kan være tilfældet ved offentliggørelse eller deling af materiale af seksuel karakter uden den afbildedes samtykke gennem elektroniske kommunikationer.⁷³ Disse tilfælde betegnes digitale sexkrænkelser.⁷⁴ I henhold til Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser er videregivelse af billeder af seksuel karakter som udgangspunkt

⁶⁴ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 83, 2014

⁶⁵ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 83, 2014

⁶⁶ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 83, 2014

⁶⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 395, 2017

⁶⁸ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 121 f, 2018

⁶⁹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 120, 2018

⁷⁰ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 121, 2018

⁷¹ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 396, 2017

⁷² Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 121, 2018

⁷³ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 122, 2018

⁷⁴ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 123, 2018

af en denne tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af denne bestemmelse.⁷⁵ Handlingen skal desuden være egnet til at krænke blufærdigheden, hvilket medfører at man gennem et strafansvar over for den handlende forsøger at beskytte de forurettede, medmindre vedkommende selv har samtykket til handlingen.⁷⁶ Dette samtykke skal dog være gyldigt for at den handlende ikke ifalder straffeansvar. Habilitetsreglerne skal derfor være opfyldt, og samtykket vil hermed være ugyldigt hvis dette ikke er tilfældet. Samtykket vil derfor være uden betydning, for eksempel hvis samtykket er givet af en person under 15 år.⁷⁷ Personer under 15 år kan herfor som udgangspunkt ikke afgive et diskulperende samtykke, eftersom vurderingen af samtykkets gyldighed beror på en konkret vurdering.⁷⁸ Det er dog ikke et krav, at barnet forstår handlingens seksuelle karakter, for at den handlende idømmes strafansvar.⁷⁹ Begrundelsen herfor er, at børn i sådanne tilfælde kan erindre handlingen og senere opfatte gerningen som misbrug.⁸⁰ Sådanne børn kan naturligvis heller ikke give et gyldigt samtykke, da det er en betingelse for samtykkets gyldighed, at den samtykkende har fuldt kendskab til samtykkets omfang. Det anses ikke for muligt at angive en specifik aldersgrænse, for hvornår man kan afgive et diskulperende samtykke, men det må defineres, at personer over 15 i størstedelen af tilfældene ville kunne give et samtykke efter § 232, såfremt de har haft en forståelse af hvad samtykket indebar.⁸¹ Det er dog domstolenes vurdering, hvorvidt der er tale om et gyldigt diskulperende samtykke fra den mindreårige eller ej.⁸² Denne vurdering baseres på personens udvikling og dømmekraft, samt om vedkommende har en tilstrækkelig forståelse for hvad samtykket indebærer.⁸³

Disse sager vedrørende digitale sexkrænkelser kan indeholde fotografier eller videooptagelser, som er foretaget af den forurettede selv, eller med vedkommendes samtykke, dog uden deres samtykke til videredeling.⁸⁴ Der kan også være tale om materiale som er optaget uden

⁷⁵ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.1.2

⁷⁶ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 396 f, 2017

⁷⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 397, 2017

⁷⁸ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 121, 2018

⁷⁹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 121, 2018

⁸⁰ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 86, 2014

⁸¹ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 87, 2014

⁸² Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 87, 2014

⁸³ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, s. 158, 2015

⁸⁴ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 123, 2018

forurettedes samtykke, og der kan ydermere være tale om materiale som er blevet manipuleret, således at et ellers uskyldigt billede nu fremstår som pornografisk.⁸⁵

Som angivet ovenfor, er en videregivelse af materiale af seksuel karakter uden den afbildedes samtykke, såfremt vedkommende er over 18 år, i almindelighed en overtrædelse af straffelovens § 232. Der kan dog i nogle tilfælde også være overtrædelse af straffelovens § 264 d, hvilket vil blive behandlet nedenfor. Såfremt den afbildede er under 18 år, kan der endvidere blive idømt strafansvar efter straffelovens § 235, som vil blive behandlet i punkt 5.2.⁸⁶

Ydermere kan der rejses tiltale for blufærdighedskrænkelser efter denne bestemmelse i forbindelse med modtagelsen af det pågældende materiale.⁸⁷ Videregivelsen af disse fotografier og videoer skal dog være egnet til at være blufærdighedskrænkende for modtagerne. Dog ifalder man ikke strafansvar, såfremt modtageren har samtykket til at modtage dette materiale, da det ikke er muligt at krænke vedkommendes blufærdighed, hvis vedkommende ønsker at modtage filerne.

5.2 Straffelovens § 235

Denne lovbestemmelse er delt ind i tre dele. Stykke 1 omfatter udbredelse af pornografisk materiale af personer under 18 år. Stykke 2 omfatter besiddelse eller bekendtskab med pornografisk materiale af personer under 18 år. Denne del af bestemmelsen har en lavere strafferamme, da vedkommende ikke selv distribuerer det pornografiske materiale. Der er hermed kun tale om besiddelse af materialet. Stykke 3 er undtagelsesbestemmelsen til stykke 2. Her udtrykkes det, at besiddelse eller bekendtskab med det pornografiske materiale af personer under 18 år ikke omfatter besiddelse af materiale af en person der er fyldt 15 år, såfremt vedkommende selv samtykker i besiddelsen.

Denne bestemmelse kan sammenlignes med paragrafferne §§ 232 og 264 d i straffeloven, dog er den største forskel på disse bestemmelser, at § 235 kun kan finde anvendelse på sager hvor den afbildede er under 18 år. På baggrund af forarbejderne til straffelovens § 235 konstateres hovedformålet med denne bestemmelse at beskytte børn og unge mod seksuelle krænkelser,

⁸⁵ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 123, 2018

⁸⁶ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 123, 2018

⁸⁷ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.3.2

samt beskytte pårørende ved den eventuelle krænkelse en udbredelse af materialet kan medføre.⁸⁸ Den nuværende formulering af denne bestemmelse er på baggrund af FN's valgfri protokol til konvention om barnets rettigheder, vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.⁸⁹ Det må herfor konstateres, at bestemmelsen § 235 beskytter personer under 18 år, da der i henhold til FN's børnekonventions artikel 1 defineres, at et barn er *"ethvert menneske under 18 år"*.⁹⁰ Det er anført i forarbejderne til lovforslaget fra 2008 om ændringen af denne bestemmelse, at formålet med disse ændringer er således at Danmark kan ratificere Europarådets Konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Denne konventions hovedformål er, at *"forebygge og bekæmpe seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug af børn, at beskytte de rettigheder, der er tillagt børneofre for seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, og at fremme det nationale og internationale samarbejde mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug af børn"*.⁹¹ Denne lovændring medførte, at bestemmelsens stk. 2 blev udvidet således at en person der forsætligt skaffer sig adgang gennem internettet til materiale af børnepornografisk på karakter kan straffes herfor, til trods for at vedkommende ikke lagrer materialet og ej heller betaler vederlag for at modtage materialet. I henhold til konventionens artikel 20 skal det være strafbart at *"fremstille, udbyde, besidde eller videresende børnepornografi eller at gøre det tilgængeligt for andre. Der kan dog tages forbehold for kriminalisering af fremstilling og besiddelse af børnepornografi i tilfælde, som involverer børn, der har nået den seksuelle lavalder, som er fastsat i national ret, hvis billederne fremstilles eller besiddes med deres samtykke og udelukkende til privat brug"*.⁹² Herved er hele straffelovens § 235 i overensstemmelse med Europarådets Konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, da stykke 1 omfatter videredeling, stykke 2 omhandler besiddelse, samt stykke 3 omfatter lovligt børnepornografi med den 15-åriges samtykke.

Danmark havde dog allerede taget forbehold for disse situationer ved at gennemføre Rådet for den Europæiske Unions rammeafgørelse af 22. december 2003 om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, hvori der i artikel 3, stk. 2, litra b og c anføres, at *"En medlemsstat kan lade strafansvar bortfalde ved de former for børnepornografisk adfærd, som*

⁸⁸ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 5.3

⁸⁹ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 409, 2017

⁹⁰ Bekendtgørelse af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder, artikel 1

⁹¹ 2008/1 LSF 86, punkt 1

⁹² 2008/1 LSF 86, punkt 3

*er omhandlet i.... b) artikel 1, litra b, nr. i) og ii), hvis billeder af børn, der har nået den seksuelle lavalder, fremstilles og besiddes med disses samtykke og udelukkende til deres eget private brug. Selv om der er givet samtykke, skal dette ikke anses for gyldigt, hvis det er opnået ved misbrug af for eksempel højere alder, stilling eller status, større modenhed eller erfaring eller ofrets afhængighed af lovovertræderen” og ”c) artikel 1, litra b, nr. iii), hvis det kan godtgøres, at det pornografiske materiale er fremstillet og besiddes af producenten udelukkende til eget private brug, og såfremt intet af det i artikel 1, litra b, nr. i) og ii) nævnte pornografiske materiale er blevet anvendt til fremstilling deraf, og såfremt fremstilling af materialet ikke indebærer nogen risiko for, at det kan spredes”.*⁹³

Grundet det faktum, at der ikke nødvendigvis er en fysisk kontakt mellem forurettede og krænkeren i tilfælde af § 235, er det muligt, at krænkeren ikke har haft kendskab til forurettedes alder. Det vil dog her være tilstrækkeligt at dømme krænkeren efter straffelovens § 235, såfremt forurettede fremstår som yngre end de 18 år i det pågældende materiale.⁹⁴ Såfremt det kan bevises, at forurettede er fyldt 18 år, kan den krænkende ikke idømmes strafansvar efter § 235.⁹⁵

5.2.1 Kategorisering

Det er som anført et kriterie for at blive idømt strafansvar efter straffelovens § 235, at der er tale om pornografisk materiale af børn. Dette omfatter fotografier, film eller andre visuelle gengivelser af seksuel karakter.⁹⁶ I Rigsadvokatmeddelelsen vedrørende seksualforbrydelser statueres der en tredeling af forholdende vedrørende børneporno, hvor disse deles ind tre forskellige kategorier; Fremstilling uden seksuel aktivitet, fremstilling med seksuel aktivitet og fremstillinger af særligt grove seksuelle forhold.⁹⁷ Kategori 1 omfatter ”fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor barnet er alene på billedet, og hvor der ikke foregår seksuel aktivitet med andre, herunder billeder med fokusering på kønsdelene, onani og anden egen seksuel berøring”.⁹⁸ Kategori 1 er hermed omfattende materiale vedrørende personer under 18, hvor der ikke er tale om seksuel aktivitet.

⁹³ 2004/68-RIA, artikel 3, stk. 2

⁹⁴ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 409, 2017

⁹⁵ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 409 f, 2017

⁹⁶ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 410, 2017

⁹⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 410, 2017

⁹⁸ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2020 om seksualforbrydelser, punkt 2.2

Kategori 2 omfatter *"fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor der er to eller flere aktører på billedet, og hvor der er seksuel aktivitet, herunder samleje og anden kønslig omgængelse end samleje, jf. straffelovens §§ 216, stk. 2, 222 eller 225, samt tilfælde, hvor barnet udsættes for berøringer omfattet af straffelovens § 232. Fremstillinger, hvor barnet er alene på billedet, og hvor barnet indfører fingre eller redskaber i egne kønsåbninger, er tillige omfattet"*.⁹⁹ Kategori 2 vedrører hermed materiale med personer under 18 år, hvor der forekommer seksuel aktivitet eller af seksuel karakter.

Kategori 3 omfatter *"fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor barnet fremstilles som udsat for voldtægt, tvang, trusler eller lignende, eller hvor barnets liv fremstilles som udsat for fare eller fremstilles som udsat for grov vold eller som udsat for alvorlig skade. Tilfælde, hvor barnet fremstilles som udsat for seksuel omgang med dyr, og tilfælde, hvor den seksuelle aktivitet involverer et barn, der fremstår som mellem 0-3 år, er ligeledes omfattet"*.¹⁰⁰ Kategori 3 vedrører herfor materiale med personer under 18 år, hvori der konstateres at være grov seksuel aktivitet, misbrug af børn eller situationer hvor barnet er i fare.

Politiet skal hermed i disse sager foretage en optælling af al materiale, som herefter inddeles i de respektive kategorier, så det hermed fremgår, hvor mange filer der hører under de forskellige kategorier.¹⁰¹ Dette kan ses i afgørelsen U 2017.29 H. Heri havde en mand overtrådt straffelovens § 235, stk. 1 og 2 ved at besidde 75 billeder og 7 film med børnepornografisk materiale, som blev kategoriseret i overensstemmelse med Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005.¹⁰² Ud af de 75 fotografier blev 42 placeret i kategori 1, altså uden seksuel karakter. 23 fotografier blev placeret i kategori 2 med seksuel aktivitet, og 10 fotografier blev placeret i kategori 3 med fremstillinger af særligt grove seksuelle forhold. De syv film blev også kategoriseret, herunder med to i kategori 1 og fem i kategori 2. Ydermere havde tiltalte udbredt 29 filer med børnepornografisk materiale, heriblandt til personer som tiltalte selv ønskede at modtage materiale fra, indeholdende små børn som blev udsat for ekstrem eller hård seksuel

⁹⁹ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2020 om seksualforbrydelser, punkt 2.2

¹⁰⁰ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2020 om seksualforbrydelser, punkt 2.2

¹⁰¹ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 2.4

¹⁰² Rigsadvokatens meddelelse nr. 9/2005, s. 51

behandling. Både byretten og landsretten idømte straf på 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste. Højesteret lagde vægt på grovheden af materialet, samt at tiltalte havde udbredt 29 filer med børnepornografisk materiale. Grundet det faktum, at tiltalte var i besiddelse af materiale af særlig grov karakter, samt udbredte materiale og efterspurgte nyt groft materiale, fandt Højesteret ikke grundlag for at straffen skulle være betinget og dømte hermed tiltalte til 60 dages ubetinget fængsel.¹⁰³

5.2.2 Straffelovens § 235, stk. 1

Bestemmelsens første stykke lyder: *”Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter”*.¹⁰⁴

I henhold til bestemmelsens første stykke, er den strafbare handling selve udbredelsen af det pornografiske materiale. Såfremt udbredelsen sker via internettet, vil den der uploader det pornografiske materiale bære strafansvaret. Dog er der også den situation hvor udbredelsen sker på en hjemmeside, hvorved ejeren af hjemmesiden vil kunne ifalde strafansvar efter straffelovens § 23 om medvirken, til trods for at en anden har delt dette på hjemmesiden, såfremt ejeren ikke fjerner dette materiale efter dette er kommet til hans kendskab.¹⁰⁵ Dette vil blive nærmere behandlet under punkt 8.

5.2.3 Straffelovens § 235, stk. 2

Denne bestemmelses andet stykke lyder: *”Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år”*.¹⁰⁶

Bestemmelsens andet stykke omhandler besiddelsen af det materiale der er angivet i bestemmelsens første stykke. Dette kan være i fysiske eksemplarer i papirform eller det kan være på

¹⁰³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 410, 2017

¹⁰⁴ Straffelovens § 235, stk. 1

¹⁰⁵ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 411, 2017

¹⁰⁶ Straffelovens § 235, stk. 2

vedkommendes computer eller telefon i form af billeder og video-filer. Besiddelse omfatter dog ikke, at børnepornografi alene bliver fremvist på fjernsyn eller computer. Det er et krav, at materialet lagres før der kan konstateres besiddelse.¹⁰⁷ Dette kan foregå både på personens eget elektroniske apparat såsom vedkommendes computer og på internettet. I begge tilfælde har besidderen adgang til og rådighed over det pornografiske materiale, hvorfor vedkommende derfor besidder dette uanset hvilken form for lagring der foretages.¹⁰⁸ Herudover omhandler andet stykke situationer, hvor en person mod vederlag ser det pornografiske materiale. Dette omfatter betaling og andre modydelser, heriblandt også bytning af materiale.¹⁰⁹ Vedkommende gør sig herved bekendt med materialet, såfremt vedkommende efter betalingen har set det modtagne materiale. I henhold til afgørelserne TfK 2006.140 V og TfK 2005.591 V, hvor de tiltalte havde købt sig adgang til børnepornografisk materiale, anses det for sandsynligt, at man har set det materiale man har betalt for.¹¹⁰ Såfremt man har forsøgt at downloade materialet, men dette ej er blevet downloadet færdigt, anses dette ikke som besiddelse. Dette blev statueret i AM2009.04.24B3, hvor der var forsøgt at downloade 8 videofilm med børnepornografisk materiale, hvor disse ikke var færdig-downloaded. Retten fandt det betænkeligt at anse denne type besiddelse som strafbar efter straffelovens § 235, stk. 2.

Ydermere er bestemmelsens andet stykke udvidet således at det også omfatter at gøre sig bekendt med materialet gennem internettet, uanset om det lagres eller betales for. Det er herfor en forudsætning, at det materiale som vedkommende bliver gjort bekendt med er tilgængeligt på internettet, og ej om vedkommende besidder dette eller betaler for at modtage dette.¹¹¹ Den situation at man gøres bekendt med materialet kan volde problemer i praksis, da det er muligt at komme tilfældigt ind på en hjemmeside med sådant materiale ved et uheld. Rigspolitiet udtalte, at det var vanskeligt at komme tilfældigt ind på en hjemmeside med børnepornografisk materiale, da man oftest skal have informationer herom fra andre eller en direkte invitation hertil.¹¹² Der er dog taget højde for dette i lovforslaget, således at denne bestemmelse ikke omfatter personer der ved et uheld kommer ind på hjemmesiden og forlader den igen straks.¹¹³

¹⁰⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 411, 2017

¹⁰⁸ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 412, 2017

¹⁰⁹ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 412, 2017

¹¹⁰ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 412, 2017

¹¹¹ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 413, 2017

¹¹² Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 413, 2017

¹¹³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 413, 2017

5.2.4 Straffelovens § 235, stk. 3

Bestemmelsens tredje stykke lyder: *”Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen”*.¹¹⁴

Der er i bestemmelsens tredje stykke en ansvarsbegrænsning. I dette tilfælde kan den person som er afbilledet give et diskulperende samtykke til besiddelse, såfremt den afbildede er fyldt 15 år. Det er dog afgørende, at den afbildede er fyldt 15 år på optagelsestidspunktet.¹¹⁵ Årsagen for denne bestemmelse er, at personer der er fyldt 15 år er over den seksuelle lavalder, og hermed frit kan have samleje med hinanden, og derfor også bør kunne tage billeder af hinanden og opbevare disse.¹¹⁶ For at der er tale om et gyldigt samtykke fra den unge, skal der foretages en samlet vurdering af vedkommendes intellektuelle udvikling samt omstændighederne i øvrigt, da samtykket kan være givet på grund af tvang.¹¹⁷ Et gyldigt samtykke kunne for eksempel være givet af en ung pige i en alder mellem 15 og 18 år til at hendes jævnaldrende kæreste kunne besidde et billede af hende, til trods for at dette normalt ville karakteriseres som børnepornografisk materiale.¹¹⁸ Dette samtykke kan dog til enhver tid tilbagekaldes. Det er dog anført i Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, at *”udbredelse af børnepornografisk materiale er strafbart uden hensyn til et eventuelt samtykke. Den afbildede kan heller ikke give diskulperende samtykke til, at der først sker udbredelse, når den pågældende er fyldt 18 år”*.¹¹⁹

Som anført gælder denne bestemmelse når en ung person over 15 år samtykker til at en jævnaldrende kan besidde materialet. Dette samtykke gælder naturligvis ikke ved en videregivelse af materialet, hvorfor vedkommende som deler dette kan blive straffet for videredeling af børnepornografisk materiale. Det tilfælde, at en ung person over 15 år har samtykket til at en anden person må besidde pornografisk materiale, hvor den unge indgår, må konstateres at være normalt. Dog risikerer vedkommende, at modtageren efterfølgende videredeler materialet til andre, for eksempel gennem internettet. Dette var tilfældet hvad angår den såkaldte ”Viborg-mappe”, som var en digital fil med intime billeder af unge piger i en alder helt ned til 13 år.

¹¹⁴ Straffelovens § 235, stk. 3

¹¹⁵ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 413, 2017

¹¹⁶ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 93, 2014

¹¹⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 413, 2017

¹¹⁸ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 414, 2017

¹¹⁹ Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.2.1

Flere af pigerne kunne identificeres, både på grund af deres udseende, men også fordi deres navn blev knyttet til billederne. Denne fil blev delt på internetsider, og endvidere også via USB. Disse intime billeder har haft store konsekvenser for de unge piger, da det er ydmygende og krænkende, at disse billeder blev delt blandt unge drenge i lokalområdet. Det er dog stadig uvist hvem der har startet denne fil, men unge mener, at det var et forsøg på hævn fra en af de unge pigers tidligere kærester. Dette medførte, at andre unge piger frygtede selv at dukke op på den fil i tilfælde af, at en af deres tidligere partnere ligeledes ønskede hævn.¹²⁰ Politiet udtalte endvidere, at det ville være umuligt at stoppe spredningen af denne fil, såfremt flere blev ved med at dele denne. Politiet forsøgte at få fjernet denne fil, men hver gang dette skete, blev filen delt og dermed eksisterede på ny og med endnu flere billeder.¹²¹ Der vil her ske en fortsat krænkelse af de unge piger for hver gang denne fil bliver delt, og eftersom politiet har opgivet at identificere de oprindelige ophavsmænd, vil disse krænkelse hermed ikke stoppes, før besidderne af materialet ej længere deler dette med andre.

5.2.5 Billedmanipulation

Ikke alle billeder i sager vedrørende straffelovens § 235 er oprindeligt af børnepornografisk karakter. Det er anført i Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 vedrørende digitale sexkrænkelser, at materialet kan være manipuleret således, at de oprindelige billeder ej havde karakter af børnepornografisk materiale.

Dette blev statueret i afgørelsen U.2015.2561 H, hvor tiltalte lagde billeder op af otte personer, herunder to under 18 år, uden deres samtykke på en hjemmeside, hvorved billederne blev manipuleret således, at de fremstod som pornografiske. Billederne blev efterfølgende udbredt til brugerne af hjemmesiden. Ydermere videregav tiltalte kontaktoplysninger på de afbildede piger til brugere på hjemmesiden, hvilket medførte henvendelser fra brugerne til pigerne. Tiltalte blev sigtet for overtrædelse af straffelovens §§ 232, 264 d, 235, stk. 1, samt forsøg efter § 21 og medvirken efter § 23. Tiltalte havde forklaret, at der lå 1450 pornografiske fotografier samt 45 film af samme karakter af personer under 18 år på vedkommendes computer. Tiltalte udtalte endvidere, at han havde hentet de forurettedes billeder på Facebook, hvorefter han havde uploadet disse på den pornografiske hjemmeside. Han lagde billederne ind i uredigeret format velvidende at andre brugere ville manipulere disse, således at de fik et pornografisk

¹²⁰ Danmarks Radio: Unge viborgensere: Viborg-mappen er en skamplet på byen

¹²¹ BT: Ekspert om intime nøgenfotos: Det er umuligt at stoppe Viborg-mappen

udtryk. Eftersom tiltalte erkendte sig skyldig, blev sagen fremmet som en tilståelsessag, hvorfor de forurettede ej blev indkaldt som vidner. Byretten dømte tiltalte for medvirken til udbredelse af børnepornografisk materiale, eftersom han var velvidende om, at hans uploading af disse billeder af personer under 18 år ville medføre en pornificering af billederne, da dette var hjemmesidens klare formål.

Tiltalte ankede sagen til landsretten med påstand om formildelse, hvor samtlige af de forurettede nedlagde påstand om tortgodtgørelse, heriblandt to af de forurettede som nedlagde påstand om dækning af psykologudgifter. Tiltalte blev dømt til at betale tortgodtgørelse til samtlige forurettede, samt dækningen af psykologudgifterne. En af de forurettede, herefter betegnet som A, nedlagde påstand ved Højesteret, om at tiltalte skulle betale en forhøjet tortgodtgørelse grundet A's unge alder, samt den grove karakter af krænkelsen og A's krav på dækning af psykologudgifterne. Tiltalte havde udgivet sig for at være en anden person på Facebook for at få accepteret sin venneanmodning af A, og hermed se A's personlige fotografier. A var 14 år, da hun modtog henvendelser af seksuel karakter fra brugere på internetsiden, efter tiltaltes uploading af A's billeder med de vedhæftede oplysninger og opfordringer af krænkende karakter.

En psykolog forklarede hvorfor A havde ventet et år før vedkommende rettede henvendelse til Højesteret. Psykologen sammenlignede hændelsen med et fysisk seksuelt overgreb, hvorfor det er normalt, at der forekommer en forsinket reaktion. A's oprindelige reaktion var at fortrænge hændelsen og krænkelsen resulterede efterfølgende i depressionssymptomer. Psykologen anførte endvidere, at A med høj sandsynlighed ville være påvirket af krænkelsen resten af livet. Højesteret var enig i, at tiltaltes handlinger medførte krænkelse som gav A ret til tortgodtgørelse. Tiltalte havde udgivet sig for at være en anden for at få adgang til A's billeder, som efterfølgende blev uploadet på en pornografisk hjemmeside med opfordring om at andre skulle ydmyge hende. Billederne blev herefter udsat for manipulation, således at A fremstod som en pornomodel, dog uden at man kunne se, at disse var blevet forfalskede. A var mindreårig på gerningstidspunktet, og er efterfølgende hårdt psykisk ramt, da billederne blev kendt i hendes lokalsamfund. Ydermere ligger billederne stadig på internettet, og det er ikke muligt at fjerne dem.

I denne afgørelse blev tiltalte dømt for medvirken til udbredelse af børnepornografisk materiale, til trods for at tiltalte ikke selv havde uploadet materiale af en sådan karakter. Dog var tiltalte velvidende om, at de fotografier han uploadede på hjemmesiden ville blive brugt til billedmanipulation af pornografisk karakter. Han havde hermed ikke selv udbredt det børnepornografiske materiale, men han havde udbredt materiale som efterfølgende ville blive brugt på en sådan måde. Tiltalte blev herefter dømt for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om blufærdighedskrænkelser og forsøg herpå, udbredelse af børnepornografisk materiale og forsøg herpå, besiddelse af børnepornografisk materiale og forsøg herpå, samt uberettiget videregivelse af meddelelser og billeder og forsøg herpå, i henhold til straffelovens § 232, jf. § 23, § 235, stk. 1, jf. § 23, § 235, stk. 2 og § 264 d, jf. § 23.

5.3 Freds- og ærekrænkelser

Straffelovens kapitel 27 omhandler freds- og ærekrænkelser. Bestemmelserne i §§ 263-264 d vedrører krænkelser af privatlivets fred, hvor informationer eller lignende om bestemte personer bliver offentliggjort.¹²² Det er et krav for at disse bestemmelser finder anvendelse, at der er tale om uberettiget adgang, for at der må konstateres en krænkelse af privatlivets fred.¹²³ Herudover skal gerningspersonen have haft forsæt til krænkelsen.¹²⁴ På baggrund af Straffelovrådets betænkning vedrørende skærpelse af strafferammen for digitale sexkrænkelser, blev der fremsat et lovforslag vedrørende krænkelser af privatlivets fred og ærekrænkelser.¹²⁵ Årsagen til dette lovforslag var, at *"I en moderne digital verden er det vigtigt, at straffelovens regler om freds- og ærekrænkelser er tidssvarende og beskytter den enkeltes privatliv på passende vis. Videregivelse af oplysninger om andres private forhold på internettet kan generelt indebære alvorlige privatlivskrænkelser. Oplysningerne kan på internettet spredes meget vidt og meget hurtigt, og de kan i praksis være vanskelige og i visse tilfælde næsten umulige at få slettet igen. Der er dermed en større risiko for betydelige skadevirkninger og mere vedvarende krænkelser, end der f.eks. er ved krænkelser gennem trykte aviser, tidsskrifter, bøger, tv eller radio, og den samlede effekt af dette kan være meget ødelæggende for det enkelte individ"*.¹²⁶

¹²² Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 501, 2017

¹²³ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 276, 2018

¹²⁴ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 276, 2018

¹²⁵ Lovforslag L 240 af 16.05 2018.

¹²⁶ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 277, 2018

En måde hvorpå man kan krænke en anden person er ved at skaffe sig adgang til denne persons oplysninger eller materiale vedrørende denne. I henhold til straffelovens § 263, stk. 2 straffes den der uberettiget skaffer sig adgang til en anden persons oplysninger. Denne bestemmelse betegnes også ”hacking-bestemmelsen”. Det er dog ikke et krav om hvorvidt gerningspersonen skal møde nogen form for modstand i forbindelse med indhentningen af informationerne.¹²⁷ Det centrale i straffelovens § 263, stk. 2 er at vurdere, hvorvidt der er tale om uberettiget adgang eller ej. Såfremt der ikke er tale om at skaffe sig uberettiget adgang, er der hermed heller ikke tale om en krænkelse af privatlivet. Den strafbare handling i henhold til straffelovens § 263, stk. 2 er selve den uberettigede adgang til en anden persons oplysninger, og der lægges hermed ikke vægt på den efterfølgende handling vedrørende de indhentede informationer. Disse efterfølgende handlinger kan derimod være omfattet af andre bestemmelser i straffeloven, heriblandt bestemmelsen i straffelovens § 264 d om videregivelse af fotografier eller private informationer, samt straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser.¹²⁸ Gerningspersonen skal ydermere have forsæt til at skaffe sig uberettiget adgang til oplysningerne, men ikke nødvendigvis have forsæt til at gøre sig bekendt med disse.¹²⁹

Det er hermed en betingelse for straffeansvar i henhold til straffelovens § 263, stk. 2, at der foreligger en uberettiget adgang til informationerne eller materialet, samt forsættet til dette. Der er dog ikke direkte i bestemmelsens ordlyd en definition på, hvad der måtte forstås som ”uberettiget adgang”. Dog blev det dog udtrykt i betænkning 1032/1985, at uberettiget adgang skal forstås som en person som ”*skaffer sig adgang til noget, der i forhold til ham med rimelighed kan ventes at være et lukket område, det vil sige utilgængeligt*”.¹³⁰ Begrebet må hermed konstateres at omfatte, at en person ingen berettiget adgang har til en anden persons informationer eller materiale. Ydermere kan begrebet omfatte, at man har opnået en begrænset adgang til en persons informationer eller materiale med samtykke fra vedkommende, og herved overskrider den adgang som den forurettede har samtykket i.¹³¹ Det er ikke unormalt at se i retspraksis, at personer dømmes for at have skaffet sig uberettiget adgang til tidligere partners private informationer, materialer og korrespondancer. Dette er blandt andet set i en afgørelse fra anklagemyndighedens vidensbase AM2013.05.02B2, hvor en mand blev dømt for at

¹²⁷ Wachter Lentz, Lene, *Hacking og det digitale privatliv*, juristen, nr. 4, s. 141, 2018

¹²⁸ Wachter Lentz, Lene, *Hacking og det digitale privatliv*, juristen, nr. 4, s. 142, 2018

¹²⁹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 279 f., 2018

¹³⁰ Betænkning 1032/1985, s. 25

¹³¹ Wachter Lentz, Lene, *Hacking og det digitale privatliv*, juristen, nr. 4, s. 145, 2018

have skaffet sig adgang til sin daværende kærestes mobiltelefon for at læse og videresende samtaler som vedkommende havde haft i forbindelse med en affære. Ydermere er dette statueret i U.2017.247 V, som vil blive behandlet nedenfor i punkt 7.1.1.

Det kan hermed konstateres, at en person ved at skaffe sig uberettiget adgang til en andens personlige informationer, materiale og korrespondancer, heriblandt gennem de sociale medier, kan ifalde et straffeansvar. Såfremt der ikke er tale om uberettiget adgang, er der heller ikke noget grundlag for fastsættelse af strafansvar. Såfremt vedkommende har samtykket til adgangen til disse informationer, skal det hermed vurderes hvorvidt adgangen overskrider det berettede formål, samt hvor vidtgående samtykkets rækkevidde må konstateres at være.

5.4 Straffelovens § 264 a

Denne bestemmelse lyder: *”Den, som uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer”*.¹³²

Denne paragraf omhandler uberettiget fotografering på et ikke frit tilgængeligt sted. Her er der tale om selve den situation, hvor en person tager billeder af en anden uden at den fotograferede er opmærksom på dette. Såfremt dette sker på et offentligt tilgængeligt sted, såsom på en strand, vil der ikke være tale om en krænkelse efter denne bestemmelse.

Den fotograferede skal være på et ikke frit tilgængeligt sted, dog skal fotograferingen af den pågældende være hovedmotivet. Det er hermed ikke strafbart at tage billeder af offentligt tilgængelige steder, hvor tilfældige mennesker kan ses i baggrunden.¹³³ Dette kan i henhold til forarbejderne til bestemmelsen betyde, at *”enkeltpersoners tilstedeværelse på billedet har i sådanne tilfælde en så sekundær karakter, at det ikke vil være rimeligt at straffe”*.¹³⁴ Man må hermed være forberedt på muligheden for at blive fotograferet, såfremt man er på et frit tilgængeligt sted.¹³⁵ Såfremt man derimod befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, har man

¹³² Straffelovens § 264 a

¹³³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 519, 2017

¹³⁴ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 283, 2018

¹³⁵ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 283, 2018

krav på beskyttelse af privatlivets fred.¹³⁶ Fotograferingen skal være uberettiget, hvilket ofte er tilfældet når der ikke er blevet givet tilladelse fra den fotograferede.¹³⁷

I henhold til Straffelovrådets betænkning nr. 1563 om freds- og ærekrænkelser skal straffelovens bestemmelser vedrørende samme type krænkelser fortolkes i sammenhæng med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, hvori det er beskrevet, at *"enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance"*.¹³⁸ Da straffelovens § 264 a er en del af straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser, skal denne derfor fortolkes i overensstemmelse med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

5.5 Straffelovens § 264 d

Denne bestemmelse i straffeloven lyder: *"Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person"*.¹³⁹

Denne bestemmelse omhandler uberettiget distribution af billeder og meddelelser af en andens private forhold eller omstændigheder der kan forlanges unddraget offentligheden. Private forhold omfatter blandt andet *"sygdomme, selvmord og forsøg herpå, stof- og spiritusmisbrug, domme i afsluttede straffesager, seksuelle forhold, religiøse forhold, økonomiske forhold, personlige kriser og interne familieforhold"*.¹⁴⁰ Ved videregivelse forstås, at man videredeler materialet eller informationerne til andre. En forevisning af materialet er hermed ikke tilstrækkeligt for at ifalde strafansvar i henhold til straffelovens § 264 d.¹⁴¹ Ydermere er det vigtigt at definere hvorledes videregivelsen er foretaget. Thomas Rørdam statuerer et eksempel, hvori han anfører, at *"det er ikke strafbart under et privat middagsselskab at videregive oplysning om, at en fælles bekendt har haft et seksuelt sidespring i forbindelse med en julefrokost på ar-*

¹³⁶ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 283, 2018

¹³⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 520, 2017

¹³⁸ Straffelovrådets betænkning nr. 1563 om freds- og ærekrænkelser, s. 8, som refererer til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 1,

¹³⁹ Straffelovens § 264 d

¹⁴⁰ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 291, 2018

¹⁴¹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 291, 2018

*bejdspladsen eller har forsøgt selvmord. Men videregives tilsvarende oplysninger i en avis eller et ugeblad, vil der normalt foreligge en overtrædelse af § 264 d”.*¹⁴² Der sker ved en privat samtale ikke en krænkelse efter § 264 d, da informationerne ikke er blevet videregivet på samme vis, og dermed ej heller kommer ud til et større publikum, end hvis det var blevet offentliggjort på et trykt medie. Dog nyder nogle private forhold større beskyttelse end andre. Her skal der blandt andet tages hensyn til hvorvidt en offentliggørelse af informationer eller andet materiale vil påvirke vedkommendes omdømme på en negativ måde.¹⁴³ Det er her vigtigt at vurdere hvad der skal beskyttes mest; den individuelle ret til at ytre sig eller den forurettedes ret til privatliv. Disse to rettigheder er nedfaldet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og artikel 10. Dette skal vurderes i enhver sag, da dette beror på en konkret afvejning mellem hvilken ret der vægtes højest i det pågældende tilfælde.

En betingelse for at ifalde strafansvar i henhold til straffelovens § 264 d er, at videredelingen er uberettiget. Det er dog ikke en forudsætning for strafansvar for denne bestemmelse, at materialet er optaget på ulovlig vis, herunder i forbindelse med straffelovens § 264 a.¹⁴⁴ Dette kan ses i afgørelsen AM2017.10.11 V, hvor en ung fyr optog en video af to personers samleje på et offentligt sted, og delte dette på sin MyStory på Snapchat. Selve optagelsen var ikke ulovlig, da handlingen skete på et offentligt sted, men det faktum, at videoen blev delt med 100-150 personer, og at de krænkede ej kan vide hvem der har set videoen resulterede i, at deres blufærdighed var blevet krænket ved denne deling af materialet. Den forurettede kan have samtykket til materialets optagelse, men ej til videregivelsen. Dette blev statueret i AM2018.01.26Ø, hvor en kvinde sendte intime billeder til en partner, som efterfølgende udbredte disse gennem deres fælles arbejdscomputere. I henhold til Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser vil det være strafbart at videregive et billede uden samtykke, såfremt dette billede viser kønsdele, bagdel eller bryster.¹⁴⁵

Som anført kan billeder af seksuel karakter være taget med den afbildedes samtykke, men videredelingen af disse billeder og personlig information vedrørende den afbildede foregik uden dennes samtykke hertil. Dette blev blandt andet statueret i landsretsafgørelsen U.1999.177 V. I denne sag havde tiltalte uploadet syv nøgenbilleder af sin tidligere hustru på en hjemmeside.

¹⁴² Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 291, 2018

¹⁴³ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 292, 2018

¹⁴⁴ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 294, 2018

¹⁴⁵ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.1.1

Under hvert billede var en stærkt krænkende tekst. Ydermere angav tiltalte hustruens personnummer, adresse og telefonnummer, herunder med en klar opfordring til andre personer om at kontakte hende. Tiltalte oplyste, at dette var et hævnforsøg mod sin tidligere hustru, da tiltaltes forældre var blevet nægtet samvær med tiltaltes børn. Landsretten konkluderede, at billederne var taget med hustruens samtykke, og at offentliggørelsen af disse billeder ikke udgjorde en seksuel krænkelse, men derimod kun en krænkelse af privatlivets fred. Tiltalte frifindes herfor for overtrædelse af straffelovens § 232. Det var dog en skærpende omstændighed, at tiltalte havde offentliggjort den tidligere hustrus personlige oplysninger, samt at tiltalte havde vedhæftet den stærkt krænkende tekst vedrørende den tidligere hustru til billederne. Tiltalte ifaldt hermed straffeansvar efter straffelovens § 264 d.¹⁴⁶

5.5.1 Anvendelsesområde

Denne bestemmelse kan finde anvendelse, når forurettede selv har samtykket til den oprindelige handling, som efterfølgende er blevet en krænkelse, samt når krænkelsen er begået af en anden person uden den forurettedes samtykke.¹⁴⁷ Den forurettede kan hermed have samtykket til at blive fotograferet, men ej til videregivelse eller offentliggørelse af disse billeder. Der er i denne bestemmelse tale om beskyttelse af en persons privatliv. Som anført ovenfor skal bestemmelserne i straffeloven vedrørende freds- og ærekrænkelser fortolkes i sammenhæng med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Eftersom denne bestemmelse befinder sig i straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser, må det konstateres, at de oplysninger der videregives af et andet menneske må falde inden for denne kategori.¹⁴⁸ Denne bestemmelse finder dog kun anvendelse, såfremt der er sket en videregivelse af informationerne eller materialet.¹⁴⁹ Dette blev statueret i den førnævnte afgørelse U.1999.177 V, samt TfK 2005.709 Ø, hvor en mand blev dømt efter straffelovens § 264 d for videredeling af nøgenbilleder af en tidligere partner, og TfK 2014.641 Ø af samme resultat.¹⁵⁰

En afgørelse hvori den forurettede selv havde bragt sig i situationen hvorved vedkommende blev krænkede var U.2010.2448 H, hvor TV-vært Andrea Elisabeth Rudolph anlagde sag mod

¹⁴⁶ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 400, 2017

¹⁴⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 524, 2017

¹⁴⁸ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 525, 2017

¹⁴⁹ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 528, 2017

¹⁵⁰ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 528, 2017

redaktøren for Se og Hør, Henrik Qvortrup, for offentliggørelse af billeder, hvor sagsøger bade topløs på offentlig strand, samt offentliggørelse af billeder af sagsøgers lejlighed. Sagsøger nedlagde påstand om straffeansvar efter straffelovens § 264 d. Byretten idømte Henrik Qvortrup en straf og pålagde ham at betale godtgørelse. Landsretten frifandt Henrik Qvortrup for overtrædelse af straffelovens § 264 d, da sagsøger selv havde bragt sig i situationen ved at bade topløs på en offentligt tilgængelig strand. Højesteret fandt, at offentliggørelsen af de topløse billeder var en retsstridig krænkelse af sagsøger, hvilket medførte en godtgørelse til sagsøger. Denne afgørelse angår privatlivets fred contra pressens ytringsfrihed, samt offentlighedens informationsinteresse. Der skal her foretages en konkret vurdering mellem hensynet til den forurettede og hensynet til samfundsmæssige interesser. Højesteret udtalte i denne afgørelse, at offentliggørelsen af de topløse billeder ikke afslører noget om sagsøgers private forhold, hvilket medfører at offentliggørelsen ikke er strafbar i henhold til straffelovens § 264 d, 1. led. Ydermere er offentliggørelsen af disse billeder ikke strafbar i henhold til straffelovens § 264 d, 2. led, da sagsøger selv har bragt sig i situationen hvorved hun blev krænket. Højesteret stadfæstede landsretten afgørelse om frifindelse, da betingelserne for straffeansvar i henhold til straffelovens § 264 d ikke fandtes at være opfyldt. Endeligt tiltrådte Højesteret afgørelsen om, at der ikke var sket en krænkelse i forbindelse med offentliggørelsen af billederne af sagsøgers lejlighed samt udtalelserne vedrørende sagsøgers person, da disse allerede var alment kendte.

Det må på baggrund af denne afgørelse konstateres, at kendte mennesker på visse områder ikke nyder den samme beskyttelse, som almindelige mennesker gør, da disse selv frivilligt har offentliggjort oplysninger om deres privatliv. Disse må hermed acceptere, at de oplysninger de selv har givet til et bestemt medie hermed frit kan benyttes af andre.¹⁵¹

Sager vedrørende straffelovens § 264 d er undergivet privat påtale i henhold til straffelovens § 275, stk. 1. Offentlig påtale kan dog ske, såfremt den forurettede anmoder om dette, i henhold til straffelovens § 275, stk. 2. Dette er tilfældet for de freds- og æresforbrydelser der er angivet i straffelovens §§ 263-264 d. Det må dog formodes at anses som en anmodning herom fra den forurettede, når denne indgiver en anmeldelse om overtrædelse af straffelovens § 264

¹⁵¹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 293, 2018

d.¹⁵² Den forurettede samtykker hermed til, at der skal ske offentlig påtale. Det er her anklagemyndighedens beslutning, hvorvidt der skal anlægges sag, hvorimod det er den forurettedes beslutning om vedkommende vil kræve erstatning.¹⁵³ Ydermere kan domstolene i disse afgørelser bestemme, at det billede vedkommende dømmes for at have viderebragt skal slettes. Såfremt vedkommende ikke selv har rådigheden over billedet, kan dette pålægges den, som har rådigheden over billedet i henhold til straffelovens § 271, stk. 2.¹⁵⁴ Dette gælder også såfremt vedkommende har videredelt materialet på de sociale medier, hvorefter domstolene kan forpligte domfældte til at slette opslagene, hvis dette må anses muligt. Disse billeder skal slettes *”uden unødigt forsinkelse i forlængelse af, at dommen er endelig”*.¹⁵⁵ Hvis disse billeder ikke slettes efter afgørelse herom, kan den domfældte om fornødent straffes igen for overtrædelse af straffelovens § 264 d om videredeling af billeder.¹⁵⁶

5.5.2 Identifikation

Det er dog en betingelse for straffeansvar i henhold til straffelovens § 264 d, at man kan identificere den afbildede. Dette kan blandt andet være på baggrund af karakteristiske og unikke kendetegn, såsom tatoveringer. Såfremt det ikke er muligt at identificere vedkommende på billedet, er der hermed ikke sket en overtrædelse af straffelovens § 264 d.

Dette blev statueret i afgørelsen U.2017.2627 V. I denne afgørelse blev en mand tiltalt for overtrædelse af § 232 og § 264 d, da han havde hængt et nøgenbillede af sin ekskæreste op på en væg i en sportshal, ligeså vel som at han havde uploadet billedet på en fotoklubs hjemmeside. Billedet var taget på en offentlig strand. Billedet var desuden blevet manipuleret tilstrækkeligt nok, til at kvinden ikke umiddelbart kunne genkendes. Byretten frifandt tiltale for overtrædelse af straffelovens § 232, da byretten ikke kunne finde et tilstrækkeligt grundlag for at antage, at offentliggørelsen af billedet var af en sådan grovhed, at forholdet var omfattet af bestemmelsen om blufærdighedskrænkelse. Byretten dømte tiltalte efter straffelovens § 264 d, da byretten fandt, at kvinden var genkendelig på billedet, samt at offentliggørelsen af billedet måtte kræve kvindens samtykke, hvilket ikke var tilfældet her.

¹⁵² Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 3.1

¹⁵³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 577, 2017

¹⁵⁴ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 3.4

¹⁵⁵ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 3.4

¹⁵⁶ Rigsadvokatens meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser, punkt 3.4

Landsretten anførte dog, at billedet viste en normal dagligdagssituation ved stranden på en almindelig sommerdag. Til trods for at situationen måtte anses at høre til kvindes privatliv, blev der ved offentliggørelsen af billedet ikke afsløret noget om hendes private forhold i henhold til § 264 d. Eftersom offentliggørelsen af billedet var yderst manipuleret, kunne kvinden hermed ikke umiddelbart genkendes, og offentliggørelsen var hermed ikke strafbar efter straffelovens § 264 d. Landsretten henviste til den ovenstående afgørelse fra Højesteret, U.2010.2448 H, hvori det blev statueret, at det er en betingelse for strafansvar efter § 264 d, at der er tale om fotografier der er foretaget under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Herudover fastsætter forarbejderne til bestemmelsen, at en person der befinder sig på et offentligt sted, må være forberedt på at blive fotograferet. Ydermere kan disse fotografier eller videofilm blive brugt af pressen uden at der bør være nogen diskussion om hvorvidt offentligheden har nogen berettiget interesse i at se materialet. Såfremt vedkommende selv har sat sig i den situation hvorved billederne bliver taget, bør der ikke forekomme strafansvar efter straffelovens § 264 d. Landsretten fandt hermed ikke betingelserne for strafansvar opfyldt, hvorfor tiltalte frifandtes.

Dette blev også statueret i U.2015.3802 Ø, hvor en videooptagelse af fem nøgenbadende mænd blev offentliggjort på nettet. Dette viste en almindelig dagligdagssituation ved stranden, og kunne henhøre under de afbildedes privatliv, men der forelå ikke en afsløring om deres private forhold, således som straffelovens § 264 d forudsætter.¹⁵⁷

5.6 Hvilken bestemmelse skal anvendes?

Den største forskel mellem straffelovens tre bestemmelser §§ 232, 235 og 264 d vedrører hvorvidt der er tale om en person under 18 år eller en person over denne aldersgrænse. Herudover er det afgørende for vurderingen af hvilken bestemmelse der skal anvendes at konstatere om der er tale om materiale af pornografisk eller ikke-pornografisk karakter. Såfremt der er tale om pornografisk materiale vedrørende personer under 18 år, vil forholdet være omfattet af straffelovens § 235. Hvis der tværtimod er tale om materiale af ikke-pornografisk, men stadig krænkende og af grovere seksuel karakter, vedrørende en person under 18 år, finder straffelovens § 235 ikke anvendelse, men derimod straffelovens §§ 232 eller 264 d. Det er hermed

¹⁵⁷ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 525, 2017

vigtigt at vurdere, hvorvidt der er tale om pornografisk materiale eller ej, for at vurdere hvilken bestemmelse der finder anvendelse.

5.6.1 Pornografisk materiale

Pornografisk materiale omfatter ”*gengivelser af seksuelle motiver, som ud fra en retlig bedømmelse er stærkt anstødelige. Ikke alle former for blufærdighedskrænkende skildringer kan betragtes som pornografiske. En fremstilling af samleje eller samlejelignende situationer er omfattet*”.¹⁵⁸ Der er hermed tale om materiale, som er strafbart grundet dets seksuelle indhold eller den form dette indhold har opnået.¹⁵⁹ I tilfælde hvor den afbildede er under 18 år, er der her tale om børnepornografisk materiale. Såfremt den der optager materialet, hvor den afbildede er under 18, har forsæt til at udbrede materialet, ifalder gerningspersonen strafansvar efter straffelovens § 226. Det afgørende her er, hvorvidt den afbildede er under 18 år. Det fremgår dog af lovforarbejderne, at tiltalte skal godtgøre for, at den afbildede var over 18 år, såfremt vedkommende fremtræder som yngre end denne aldersgrænse.¹⁶⁰ Hvis den afbildede er under 15 år, kan der her straffes i sammenstød med straffelovens §§ 222 og 225.¹⁶¹ Ydermere kan der i nogle tilfælde straffes for blufærdighedskrænkelse, da børn som ovenfor omtalt ikke normalt kan give et diskulperende samtykke.¹⁶²

5.6.2 Ikke-pornografisk materiale

Såfremt der ikke er tale om pornografisk materiale, kan straffelovens § 235 ikke finde anvendelse, da det afgørende for strafansvar for overtrædelse af denne bestemmelse er udbredelse eller besiddelse af pornografisk materiale af personer under 18 år. Såfremt der er tale om besiddelse eller udbredelse af materiale som har seksuel, men ej pornografisk karakter medvirkende personer under 18 år, kan der hermed ikke idømmes strafansvar efter straffelovens § 235, men herimod efter §§ 232 eller 264 d.

Krænkelse af blufærdigheden efter straffelovens § 232 kan som nævnt i punkt 5.1 omfatte videredeling af materiale, hvor modtageren ej har tilkendegivet ønske om modtagelse. Man kan ydermere blive straffet for overtrædelse af bestemmelser i kollision, herunder for både §§ 232

¹⁵⁸ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 124, 2018

¹⁵⁹ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 87, 2014

¹⁶⁰ Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, s. 92, 2014

¹⁶¹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 124, 2018

¹⁶² Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 124, 2018

og 264 d for eksempel ved at videresende et billede af seksuel karakter uden modtagerens eller den forurettedes samtykke. Herved krænker man både den forurettede ved at videredele billedet og modtageren ved at sende vedkommende materialet uden dennes ønske.

Det afgørende her er ej hvorvidt der er tale om krænkelse af personer under 18 år eller ej, men derimod om der er tale om materiale af pornografisk karakter, eller om der er tale om materiale af seksuel, men ej pornografisk karakter. Såfremt der er tale om ikke-pornografisk materiale, kan man straffes for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d, uanset om krænkelsen er sket over for en person under 18 år eller en person over denne aldersgrænse.

5.7 Forsæt til krænkelse

Uanset hvilken af disse typer krænkelse der finder sted mod den forurettede, er det afgørende om gerningspersonen har forsæt til den pågældende krænkelse. Straffeloven indeholder nogle krav som skal være opfyldt før der kan idømmes et strafansvar. Legalitetsprincippet skal være opfyldt, handlingen skal være strafbar på gerningstidspunktet og der skal foreligge forsæt eller uagtsomhed til den kriminelle handling.

Såfremt gerningspersonen udfører den kriminelle handling uden den forurettedes samtykke velvidende at vedkommende ej har samtykket heri, har gerningspersonen forsættet til at krænke den forurettede.

Der forekommer dog også tilfælde, hvor forurettede har samtykket til handlingen, men gerningspersonen har ikke viden herom. Gerningspersonen handler hermed ud fra den overbevisning, at vedkommende ikke har samtykket til handlingen, og gerningspersonen har hermed forsættet til at skaffe sig en uberettiget vinding på bekostning af den forurettede.

Ydermere er der situationer, hvor gerningspersonen er af den tro, at vedkommende har et gyldigt samtykke fra den forurettede, til trods for at dette ikke er tilfældet. Dette vil kunne medføre, at den handlende er i den tro, at vedkommende har opnået et gyldigt samtykke, og at denne forestilling hermed vil kunne være forsætsudelukkende.¹⁶³ Gerningspersonens strafansvar vil hermed afhænge af vedkommendes forsæt til handlingen. Dette kan være i situationer, hvor samtykket er tilbagekaldt eller ej udtrykt direkte, men dette ikke er forklaret til den hand-

¹⁶³ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 28, 2008

lende. Dette kan yderligere forekomme, såfremt den forurettede ej havde forestillet sig handlingen, eller havde besluttet sig for ikke at ville samtykke til handlingen, men ej havde udtrykt dette.

Som anført tidligere kan det hypotetiske og det stiltiende samtykke også spille en rolle i forbindelse med gerningspersonens forsæt. Eksemplet med manden der gør seksuelle tilnærmelser til en kvinde, da vedkommende er i den tro, at kvinden vil acceptere dette, kan også vurdere hvorvidt manden ville kunne idømmes strafansvar for sin handling. Såfremt manden er af den tro, at kvinden har samtykket til tilnærmelserne, har manden hermed ej heller forsæt til den krænkelse som kvinden oplever. Kvinden kan ikke nødvendigvis have forudset mandens handlinger, og kan hermed heller ikke have forestillet sig scenariet i sit indre. I denne situation er det ikke relevant at diskutere samtykke, såfremt kvinden indvilliger i handlingen, da der her vil være tale om et hypotetisk samtykke.¹⁶⁴ Såfremt kvinden ikke er indforstået og indvilliger i mandens handlinger, er det herimod relevant at diskutere, hvorvidt manden har forsæt til at krænke kvinden. Hvis kvinden selv har gjort tilnærmelser mod manden, eller har taget imod hans tilnærmelser, kan det her diskuteres hvorvidt manden er af den tro, at kvinden selv ønsker de efterfølgende handlinger, da hun selv har indvilliget i hans handlinger til at begynde med. Det er dog ikke altid muligt at bevise hvorvidt kvinden har samtykket til mandens handling inden dens foretagelse, medmindre hun udtrykkeligt har udtalt sig herom. Der kan hermed opstå situationer, hvor manden er af den tro, at de efterfølgende handlinger er noget de begge ønsker, og at kvinden allerede stiltiende har samtykket til det, selvom dette ikke er tilfældet. Der er hermed tale om en misforståelse imellem parterne, hvor manden er af den tro, at kvinden ønsker noget andet end hun muligvis giver udtryk for. Der kan dog også være tilfælde, hvor manden ikke forstår kvindens afvisning, men i stedet ser det som en opfordring.¹⁶⁵ Uanset hvordan situationen er, er manden af den tro, at kvinden har samtykket selvom dette ikke er tilfældet. Manden har hermed ikke det fornødne forsæt til at krænke hende. Såfremt vedkommende kan begrunde hvorfor han var af den tro, at kvinden havde samtykket til handlingen, skal han frifindes for strafansvar, grundet det manglende forsæt.

I praksis spiller gerningspersonens forsæt til handlingen ofte ikke den store rolle, medmindre vedkommende ej tilstår handlingen. Det er her nødvendigt at vurdere vedkommendes forsæt

¹⁶⁴ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 96, 2008

¹⁶⁵ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 105, 2008

til gerningen for at afgøre, hvorvidt vedkommende skal idømmes strafansvar. Samtykket kan hermed spille en væsentlig rolle i forbindelse med gerningspersonens forsæt til handlingen, da et samtykke kan have diskulperende virkning for gerningspersonens strafansvar.¹⁶⁶ Såfremt gerningspersonen ikke har det tilstrækkelige forsæt til krænkelsen, kan vedkommende hermed ikke idømmes strafansvar herfor, da det er en betingelse for strafansvar, at gerningspersonen har forsættet til at skaffe sig selv en uberettiget vinding ved handlingen. Gerningspersonen har hermed ikke forsættet til krænkelsen, såfremt vedkommende er i den tro, at den anden part har samtykket til handlingen.

6. Indhentning af informationer og materiale

Som allerede anført kan man skaffe sig adgang til andre personers oplysninger og materiale ved at skaffe sig uberettiget adgang hertil, heriblandt gennem straffelovens § 263, stk. 2. Dette kan endvidere ske i situationer, hvor den forurettede giver vedkommende adgang til elektroniske apparater. Dette var tilfældet i AM2018.08.20 V, hvor en ung kvinde afleverede sin telefon til reparation, hvorefter billeder på denne blev delt fra reparatørens Facebook-profil. Man kan også modtage materialet fra andre personer samt søge efter bestemte typer af materiale på internettet. I forbindelse med børnepornografisk materiale, blev der i 1999 lavet en betænkning vedrørende børnepornografi og IT-efterforskning.¹⁶⁷ Heri inddelte man besidderne af materialet i tre kategorier for at vurdere omfanget af de enkelte sager. I den første kategori, blev besidderne beskrevet som *"nysgerrige der grundet omtale af problemet søger efter materiale på internettet og opbygger en begrænset samling, som kan indgå i forbindelse med udveksling af pornografisk materiale i øvrigt på internettet. I disse sager indgår der fra nogle ganske få billeder til nogle hundrede"*.¹⁶⁸ Der er her tale om en meget begrænset mængde materiale af et mindre omfang.

Besidderne i kategori 2 blev beskrevet som *"samlere med pædofile tilbøjeligheder, hvis hovedinteresse er rettet mod utugtigt billedmateriale, og som søger at komme ind i de lukkede*

¹⁶⁶ Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, s. 105, 2008

¹⁶⁷ Betænkning nr. 1377/1999

¹⁶⁸ Betænkning nr. 1377/1999, punkt 4.2

egentlige pædofile globale sammenslutninger. Der er danske eksempler på, at sådanne samlere har billedsamlinger indeholdende 10.000-40.000 billeder".¹⁶⁹ Der er her tale om en besidder, der er mere engageret og ønsker fortsat at kunne indhente børnepornografisk materiale. Vedkommende er ikke længere blot nysgerrig på området, men har herimod opnået en fascination for det børnepornografiske område.

Besidderne i kategori 3 er beskrevet som *"pædofile med tilknytning til en eller flere lukkede globale sammenslutninger, hvor forudsætningen for deltagelse er at frembyde nyt billedmateriale i form af digitale fotos eller videoklip samt liveoptagelser vist for en større eller mindre del af sammenslutningens medlemmer"*.¹⁷⁰ Denne type besidder er betydeligt mere alvorlig end de forhenværende, da disse besiddere i de første to kategorier kun ønskede at besidde materialet. Denne type besidder finder ikke nok tilfredsstillelse ved kun at besidde materialet, men udbyder selv nyt materiale til lukkede grupper, og kan hermed ikke kun ifalde strafansvar for besiddelsen, men derimod også for udbredelse, fremstilling og medvirken til andres krænkende adfærd, hvilket vil blive behandlet i punkt 8.

I denne betænkning bliver der herved stillet spørgsmål til definitionen af "besiddelse". Tidligere var det kun lagring der definerede besiddelse, da vedkommende kunne se billedet igen, hvorimod at se børnepornografiske materialer, som blev overført fra en hjemmeside til computerskærmen uden lagring ikke blev betegnet som en besiddelsessituation.¹⁷¹ Det blev her vurderet, at vedkommende aktivt skal have forsøgt at foretage en type lagring for at være omfattet af besiddelseskrauet i straffelovens § 235, stk. 2. Vedkommende behøver hermed ikke fysisk at downloade det børnepornografiske materiale, da computerens system kan lagre disse uden download, såfremt der er blevet anmodet herom. Ydermere kan den pågældende gå ind på hjemmesider med børnepornografisk materiale, hvor man ej behøver at lagre noget, da materialet er på hjemmesiden. Det anføres dog også, at der kan forekomme tilfælde hvor en person ved et uheld kommer ind på en hjemmeside med pornografisk materiale, og at dette ikke medfører et strafansvar. Det statueres endvidere, at en del børnepornografisk materiale bliver overdraget på en måde, hvorved modtageren ikke er i besiddelse af materialet i den daværende straffelovs § 235, stk. 2's forstand. Det blev derfor strafbart at gøre sig bekendt med børnepornografisk materiale mod vederlag. Som anført behøver vederlaget ikke være penge,

¹⁶⁹ Betænkning nr. 1377/1999, punkt 4.2

¹⁷⁰ Betænkning nr. 1377/1999, punkt 4.2

¹⁷¹ Betænkning nr. 1377/1999, punkt.4.4.3

men kan herimod også være overførsel af lignende materiale. Besiddelse af materiale af børnepornografisk karakter efter straffelovens § 235, stk. 2 blev endvidere udvidet til også at omfatte tilfælde hvor personer forsætligt skaffer sig adgang til sådant materiale på internettet uden at betale vederlag for det.¹⁷²

Formålet med at kriminalisere børnepornografisk materiale var at beskytte børn og unge mod seksuelle krænkelser. Det blev endvidere antaget i forarbejderne til straffelovsændringen vedrørende straffelovens § 235, at *"efterspørgslen efter børnepornografisk materiale, uanset hvordan dette gøres tilgængeligt, bidrager til, at der løbende produceres nyt børnepornografisk materiale og dermed begås nye seksuelle krænkelser og overgreb mod børn"*.¹⁷³ Straffelovsændringen skærper hermed straffen for besiddelse af børnepornografisk materiale og omfanget af den kriminelle handling blev udvidet i håb om at antallet af disse krænkelser ville blive reduceret væsentligt.

7. Samtykke til krænkelse

Et samtykke kan som tidligere anført medføre straffrihed. Der er her tale om et diskulperende samtykke, hvor den forurettede indvilliger i den ellers strafbare handling, hvilket kan resultere i, at gerningspersonen ikke ifalder strafansvar, eller i andre tilfælde har mulighed for strafnedsættelse, såfremt handlingen er af en sådan karakter, at der ikke kan være tale om bortfald af strafansvar. Det er dog her vigtigt at vurdere hvorvidt samtykket rækker til den pågældende krænkelse. Det er muligt, at man har samtykke til en handling, for eksempel at fotografier bliver taget, men at man ikke har den afbildedes samtykke til at offentliggøre disse.¹⁷⁴ Der konstateres her at være et samtykke til en bestemt handling, men ej samtykke til den efterfølgende videreledning. Ydermere kan der opstå problemer, hvor én person samtykker til en handling som også vedrører andre personer. Her er det afgørende, at de andre pågældende også samtykker til gerningen. Dette kan blandt andet vedrøre offentliggørelse af informationer om andre personer uden deres samtykke.¹⁷⁵ En enkelt person kan hermed ikke samtykke på vegne af andre forurettede. Det er den krænkede person som skal samtykke til handlingen, og som tidli-

¹⁷² 2008/1 LSF 86, punkt 4.2.2

¹⁷³ 2008/1 LSF 86, punkt 4.2.2

¹⁷⁴ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 527, 2017

¹⁷⁵ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 527, 2017

gere anført kan ethvert samtykke trækkes tilbage. Såfremt vedkommende har samtykket i offentliggørelsen tidligere, for eksempel til et ugeblad eller en avis, kan andre nyhedsmedier senere kommentere eller lave indslag om samme oplysninger, da de ikke længere kan konstateres at være omfattet af privatlivets fred, og hermed ikke kan krænke denne.¹⁷⁶ Dette ses i afgørelsen U.1989.981 Ø, hvor en skuespiller blev fotograferet nøgen til en film, og disse billeder blev senere fremvist i et indlæg fra et ugeblad.

Som det tidligere er anført kan et samtykke til fotografering medføre, at der ikke foreligger en krænkelse efter straffelovens § 232. Offentliggørelse af disse billeder kan resultere i, at der ikke er tale om en seksuel krænkelse, men herimod kun tale om en krænkelse af privatlivets fred, hvilket blev set i den førnævnte afgørelse U.1999.177 V.¹⁷⁷

Det er endvidere nødvendigt at samtykket er gyldigt, samt at den forurettede er bekendt med de faktiske omstændigheder som vedkommende indvilliger til. Vedkommende kan samtykke på forskellige måder, heriblandt udtrykkeligt og stiltiende som er behandlet ovenfor. Der skal dog være tale om et samtykke, hvor den forurettede har forestillet sig scenariet i sit indre, og samtykket skal foreligge forinden den strafbare handling tilstedeværelse.

7.1 Hvor langt rækker samtykket?

Såfremt man har samtykket til besiddelse, kan man som tidligere nævnt altid tilbagekalde sit samtykke. Denne tilbagekaldelse kan ske enten stiltiende eller ved direkte kommunikation. Dog må det af bevismæssige årsager kræves, at tilbagekaldelsen er sket udtrykkeligt. Det kan her være et problem såfremt modtageren af samtykket ikke er bevidst om tilbagekaldelsen. Hvis et samtykke ikke er udtrykkeligt tilbagekaldt, kan dette medføre problemer for modtageren af samtykket. Modtageren er muligvis af den tro, at vedkommende stadig har giverens samtykke, og dermed ikke gør noget mod dennes vilje. Der findes mange forskellige eksempler på hvornår et samtykke ikke bliver udtrykkeligt tilbagekaldt, og hvordan dette kan volde problemer, samt hvorvidt der foreligger en naturlig tilbagekaldelse af et samtykke. Såfremt et kærestepar går fra hinanden, kan det hermed diskuteres hvorvidt samtykket bortfalder ved parforholdets ophør. Såfremt samtykket består ved parforholdets ophør, skal dette dog kun benyttes til dets oprindelige formål, nemlig besiddelse og ej udbredelse i forbindelse med et

¹⁷⁶ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 527, 2017

¹⁷⁷ Se punkt 5.5

hævnforsøg på sin forhenværende partner.¹⁷⁸ Dette resulterer i, at såfremt materialet bliver delt uden samtykke hertil fra den afbildede, handler besidderen hermed udenfor hvad der er blevet samtykket til, og kan hermed dømmes for uberettiget videregivelse. Dette var blandt andet tilfældet i en afgørelse fra 2018, hvor en kvinde havde delt intime billeder til en mand, som efterfølgende videredelte disse billeder til sine venner ”ved en fejl” og fordi ”han blev nok lidt sur på hende”.¹⁷⁹ Kvinden og manden havde haft et seksuelt forhold, og kvinden havde sendt intime billeder til manden. Kvinden blev ved med at kontakte manden, hvilket han blev irriteret over, og han sendte derfor de intime billeder til sin ven. Denne ven kontaktede efterfølgende kvinden og sendte hende et af hendes intime billeder, som han havde fået tilsendt af tiltalte. Tiltalte og vennen udtrykte, at billedet blev sendt ved en fejl, men dette fandt domstolen utroværdigt, da tiltalte kontaktede kvinden og fortalte, at han havde sendt billedet til nogle venner, samt at vennen efterfølgende kontaktede kvinden og sendte hende billedet. Eftersom kvinden ej havde samtykket til denne videredeling af billederne, blev manden idømt strafansvar efter straffelovens § 232 og § 264 d.

Hovedreglen er hermed, at et samtykke gælder indtil det er blevet tilbagekaldt. Såfremt dette ikke udtrykkeligt er tilbagekaldt, kan der opstå problematikker vedrørende samtykkets gyldighed eller manglen på denne. Hvis samtykket er stiltiende tilbagekaldt, kan gerningspersonen hermed være i den tro, at samtykket stadig er gældende. Dette har, som anført i punkt 5.7, stor betydning for gerningspersonens forsæt til krænkelsen, da vedkommende ikke nødvendigvis ved at samtykket er tilbagekaldt, og hermed udfører en krænkelse af forurettede uden at vedkommende er bevidst herom. Gerningspersonen har hermed ikke det tilstrækkelige forsæt til at krænke den forurettede, såfremt vedkommende ikke er blevet bekendt med tilbagekaldelsen af samtykket.

Den nedenfor behandlede afgørelse var den første trykte afgørelse som vedrørte de sociale medier. Denne har efterfølgende dannet baggrund for diskussioner om hvor langt et samtykke måtte konstateres at række, samt om der er situationer der medfører en naturlig tilbagekaldelse af samtykket uden at dette udtrykkeligt er blevet tilkendegivet mellem parterne, eller hvorvidt der kunne foreligge et naturligt bortfald af samtykke ved et parforholds ophør.¹⁸⁰

¹⁷⁸ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 414, 2017

¹⁷⁹ AM2018.08.14 V

¹⁸⁰ Wachter Lentz, Lene, *Hacking og det digitale privatliv*, juristen, nr. 4, s. 141-143, 2018

7.1.1 U.2017.247 V

Tiltalte havde tilgået sin tidligere kærestes Facebook-konto. Den tidligere partner havde givet tiltalte kodeordet til kontoen, da de stadig var sammen. Efter parforholdets ophør gik tiltalte ind på den tidligere kærestes Facebook-konto og ændrede oplysninger, såsom e-mailadresse, navn og profilbillede i et forsøg på at drille den tidligere kæreste. Tiltalte erkendte sig skyldig i at have anvendt forurettedes kode og tilkommet sig adgang til vedkommendes konto i et enkeltstående tilfælde. Tiltalte blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 2, og straffen fastsattes til 20 dagbøder af 100 kroner stykket.

Det er dog vigtigt med denne afgørelse, at der ikke her var tvivl om, at forurettede selv havde givet tiltalte kodeordet til sin Facebook-konto, og hermed havde givet hende et samtykke til at tilgå denne profil. Spørgsmålet var dog hvorvidt dette samtykke måtte konstateres at være bortfaldet ved parforholdets ophør. Ydermere kan man diskutere ud fra denne afgørelse, hvorvidt der foreligger en sædvane i parforhold om at kunne benytte sig af den anden parts profiler på de sociale medier.¹⁸¹ Denne afgørelse udtaler intet herom, men dette må konstateres at være problematisk, såfremt parforholdet ophører. Hvis parterne har samtykket til, at de kunne tilgå hinandens profiler, kan det diskuteres hvorvidt der skal foreligge en udtrykkelig tilbagekaldelse af samtykket, eller hvorvidt det må anses for normalt at samtykket bortfalder ved parforholdets ophør.

Denne sag var som tidligere anført den første trykte afgørelse der vedrørte sociale medier, og den vil hermed danne rammerne for efterfølgende sager med lignende karakter. Denne afgørelse bringer fokus på hvor langt et samtykke må konstateres at række. Sagen blev afgjort som en tilståelsessag, hvor tiltalte tilstod, at hun havde skaffet sig adgang til forurettedes Facebook-profil ved brug af det tidligere modtagende kodeord. Eftersom sagen blev afgjort som en tilståelsessag blev der ikke foretaget nogen bevisførelse og forurettede blev derfor ikke indkaldt som vidne i retten. Der tages hermed ikke stilling til hans synspunkt på sagen, men det må dog i henhold til straffelovens § 275, stk. 2 antages, at han har anmodet om, at der blev rejst tiltalte mod kvinden.

I dette tilfælde var forurettedes samtykke til at tiltalte havde adgang til hans Facebook-profil afgivet mens parterne stadig var i et parforhold. Dog blev det konstateret, at tiltalte ikke havde det tilstrækkelige samtykke for at kunne skaffe sig adgang efter parforholdets ophævelse, til

¹⁸¹ Wachter Lentz, Lene, *Hacking og det digitale privatliv*, juristen, nr. 4, s. 150, 2018

trods for at forurettede ikke udtrykkeligt tilbagekaldte dette samtykke. Dette medfører, at man kan diskutere hvor længe et samtykke gælder til trods for manglende tilbagekaldelse. Eftersom forurettede og tiltalte ikke længere var i et parforhold sammen, kan det hermed diskuteres, hvilken årsag der kunne begrunde tiltaltes adgang til forurettedes sociale medier. Generelt kan det også diskuteres, om et samtykke naturligt tilbagekaldes ved et parforholds ophør eller når et par holder en pause fra forholdet. Ydermere kan det diskuteres, om et samtykke naturligt tilbagekaldes ved andre relationer end parforhold, såsom søskendeforhold eller venskabelige forhold, hvor parterne ikke har kontakt i en periode. Såfremt en kvinde har sendt nogle billeder af seksuel karakter til sin partner, hvad skal partneren så gøre med disse, såfremt parterne går fra hinanden? Må han beholde dem som et minde, eller skal han slette dem øjeblikkeligt? Når man som par går fra hinanden, vil billeder af seksuel karakter næppe være det første parterne tænker på, hvilket også kan begrunde hvorfor samtykket til besiddelsen ikke bliver tilbagekaldt. Det må konstateres, at der ikke er et entydigt svar på hvad vedkommende skal gøre med disse billeder, da kvinden ved overdragelsen har samtykket i, at manden har disse billeder i hans varetægt og besiddelse. For nogle mennesker vil det være naturligt at slette disse billeder i forbindelse med parforholdets ophør, og for andre vil det være naturligt at beholde dem som et minde. Nogle vil måske endda anse det som en gave på niveau med materielle genstande, som vedkommende har modtaget gennem parforholdets forløb, hvor de finder at have ret til at beholde billederne, såfremt det er i deres interesse. Der findes hermed ikke et konkret svar på, hvor langt samtykket rækker i brudsituationer, såfremt det ikke er tilbagekaldt, men det må konstateres at være en diskussionssag, hvor forskellige parter har deres egen holdning til hvorvidt de må beholde materialet eller ej. Såfremt vedkommende beholder materialet og efterfølgende videregiver det til andre, eventuelt for at få hævn over den tidligere partner, må det dog konstateres, at samtykket kun vedrørte besiddelse og ej den efterfølgende videregivelse, hvorfor vedkommende hermed kan blive straffet for videredelingen af billederne.

Denne diskussion vedrørende en naturlig tilbagekaldelse eller et naturligt bortfald af samtykke kan også inddrages i forbindelse med andre relationer end blot romantiske parforhold. Alle former for relationer kan opleve brud eller pauser mellem parterne, uanset om der er tale om parforhold, søskendeforhold eller venskaber, hvor parterne ikke ses i en periode, for eksempel på grund af uenigheder. Eftersom der ikke er et entydigt svar på hvor langt et samtykke ræk-

ker, såfremt dette ikke udtrykkeligt er blevet tilbagekaldt, må det konstateres at bero på konkrete vurderinger i de pågældende situationer. I afgørelsen ovenfor, U.2017.247 V, fandt domstolen, at samtykket var bortfaldet ved parforholdets ophør. Samtykket rakte her kun indtil parterne gik fra hinanden. Dette kan muligvis også angå andre relationer end blot parforhold, hvor samtykket hermed naturligt bortfalder ved venskabers ophør eller brud på kontakt mellem søskende. Såfremt parterne ej længere har kontakt med hinanden, kan det anses som naturligt, at samtykket mellem parterne bortfalder, da det ikke nødvendigvis ville være i begge parter interesse at samtykket består. En person har muligvis ikke interesse i, at en tidligere ven har adgang til vedkommendes private oplysninger, eller at vedkommende besidder billeder af ydmygende eller krænkende karakter. Dette er ikke anderledes end ved et parforholds ophør, hvorfor der hermed heller ikke findes et entydigt svar på hvor langt et samtykke gælder i andre relationer end parforhold, eller hvornår samtykket må konstateres at bortfalde naturligt, til trods for at samtykket ej er blevet udtrykkeligt tilbagekaldt.

Uanset hvilken type af relationer der er mellem parterne må det konstateres, at der ikke er en konkret og entydigt svar på hvornår samtykke mellem disse bortfalder, såfremt samtykket ikke udtrykkeligt er blevet tilbagekaldt. Når man kigger på afgørelsen U.2017.247 V, kan man dog vurdere, at samtykket bortfalder ved relationens ophør, men eftersom der ikke er et entydigt svar på hvor langt et samtykke rækker, eller hvornår dette naturligt bortfalder, må det konkluderes, at det beror på en konkret vurdering af de pågældende situationer.

8. Medvirken til digital sexkrænkelse

Som anført i henhold til straffelovens § 235, stk. 2, er den kriminelle handling selve besiddelsen af det børnepornografiske materiale. Det kan dog være vanskeligt at bevise hvem der besidder dette materiale, for eksempel hvis der bor flere personer i samme husstand, heriblandt hvis der er flere personer med tilgang til den samme computer. Såfremt en ægtefælle har kendskab til, at den anden ægtefælle besidder børnepornografisk materiale, medfører dette ikke straffeansvar for den førstnævnte ægtefælle.¹⁸² I forbindelse med udbredelse af det børnepornografiske materiale i henhold til straffelovens § 235, stk. 1, er der som tidligere anført situationer hvor det børnepornografiske materiale bliver offentliggjort på en anden persons hjemmeside. Det er hermed muligt at dømme ejeren af hjemmesiden for medvirken, såfremt

¹⁸² Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 411, 2017

vedkommende har haft kendskab til det pornografiske materiale og ej fjerner dette fra hjemmesiden.¹⁸³ Ydermere kan man dømmes for medvirken til en digital sexkrænkelse såfremt man har opfordret andre til den kriminelle handling, men ej selv har været en fysisk del af denne. Endeligt blev det i Rådet for den Europæiske Unions rammeafgørelse 2004/68-RIA statueret i artikel 4, at medvirken eller tilskyndelse til at begå strafbare handlinger af børnepornografisk karakter, samt forsøg herpå er strafbart.¹⁸⁴ Eftersom Danmark har gennemført denne rammeafgørelse er disse også bundet heraf, og Danmark som medlemsstat skal herfor sikre, at personer som udøver disse lovovertrædelser ifalder strafansvar. Dette blev statueret i nedenstående afgørelse.

8.1 U.2017.2531 H

I denne afgørelse blev en mand tiltalt for overtrædelse af en række strafbare bestemmelser vedrørende seksualforbrydelser, herunder straffelovens §§ 216, 222, 225, 226, 232 og 235. Herudover blev vedkommende også tiltalt for forbrydelser mod den personlige frihed, herunder straffelovens § 262 a, samt forbrydelser i familieforhold, herunder straffelovens § 210. I anklageskriftets forhold nr. 8, 9 a, 9 b, 10 a og 10 b er vedkommende endvidere tiltalt for forsøg og medvirken efter straffelovens §§ 21 og 23. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om forvaring i henhold til straffelovens § 70, stk. 2, subsidiært fængselsstraf, samt at straffelovens § 88, stk. 1, 2. led fandt anvendelse, hvorved straffen kan overstige den højeste straf for de overtrådte lovovertrædelser.

8.1.1 Anklageskriftet

Anklageskriftet angav 12 forhold som vedkommende blev tiltalt for overtrædelse af.

Forhold 1 blev inddelt i to punkter. Manden blev tiltalt i forhold 1 for at have haft et andet seksuelt forhold end samleje med et barn, samt i tre tilfælde at have et andet seksuelt forhold end samleje til et barn, hvor tiltalte havde optaget billeder af handlingen.

Forhold 2 omhandlede tiltaltes optagelse, besiddelse og udbredelse af børnepornografiske fotos med karakter af kategori 1, 2 og 3 i henhold til Rigsadvokatens meddelelse.

Forhold 3 er ligesom forhold 1 inddelt i to punkter. Vedkommende tiltaltes for at have andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 12 år og blufærdighedskrænkelse. Han

¹⁸³ Toftegaard Nielsen, Gorm, m.fl., *Kommenteret straffelov, speciel del*, s. 411, 2017

¹⁸⁴ 2004/68-RIA, artikel 4

blev tiltalt for at have udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed til at have et andet seksuelt forhold end samleje med et barn, herunder optagelse af billeder af overgrebene.

Forhold 4 omhandlede udbredelse af 25 fotografier af kategori 2, altså billeder med seksuel aktivitet, på en hjemmeside som tiltalte var medadministrator af.

Tiltalte blev i forhold nr. 5 tiltalt for optagelse, besiddelse og udbredelse af tre fotografier kategoriseret som billeder uden seksuel aktivitet.

Forhold 6 vedrørte optagelse, besiddelse og udbredelse af materiale med karakter af kategori 1.

Forhold 7 omhandlede besiddelse og udbredelse af børnepornografisk materiale, hvor tiltalte besad 1712 børnepornografiske billeder og 58 videoer, heriblandt hvor størstedelen af materialet blev kategoriseret som være af særligt grove seksuelle forhold.

I forhold nr. 8 blev vedkommende tiltalt for forsøg på menneskehandel, voldtægt, andet seksuelt forhold end samleje med et barn samt medvirken hertil. Han blev tiltalt for i samarbejde med en anden person at have planlagt at købe eller skaffe et spædbarn med henblik på at udnytte dette seksuelt.

Forhold 9 a vedrørte medvirken til besiddelse og systematisk eller organiseret udbredelse af børnepornografisk materiale, samt forsøg på medvirken hertil. Tiltalte var administrator på en hjemmeside, hvorved tiltalte skabte rammer for udbredelsen af børnepornografisk materiale og fastsatte regler og krav om materialet. Dette materiale skulle være nyt og sjældent, hvor børnene skulle være nøgne og skulle posere seksuelt eller vise deres kønsdele. Personer skulle uploade dette materiale for at kunne opnå status som medlem på hjemmesiden, samt indsende nyt materiale hver 14. dag for at bibeholde denne status. Tiltalte medvirkede hermed til at adskillige personer udbredte børnepornografisk materiale på hjemmesiden.

Forhold 9 b omhandlede medvirken til optagelse, besiddelse og på systematisk eller organiseret vis udbredelse af børnepornografisk materiale overgreb på børn under 15 år og 12 år, herunder til dels med egne børn, samt blufærdighedskrænkelser og forsøg på medvirken hertil. Som anført var tiltalte administrator på en hjemmeside hvorved personer har uploadet materiale af børnepornografisk karakter. Tiltalte har hermed medvirket til og forsøgt at medvirke til, at adskillige personer optog, besad og udbredte dette materiale. Tiltalte medvirkede endvidere og forsøgte at medvirke til, at adskillige personer udøvede overgreb på børn under 15 år og under 12 år, herunder med egne børn. Hjemmesiden opstillede krav og instrukser for opsætningen af materialet, herunder krav om skiltning, lys og alder på børnene.

Vedkommende blev i henhold til forhold nr. 10 a tiltalt for medvirken til besiddelse og systematisk eller organiseret udbredelse af børnepornografisk materiale, samt forsøg herpå. Tiltalte var medadministrator på en hjemmeside, hvis formål var udbredelse af børnepornografi.

Denne hjemmeside fastsatte regler og krav om at materialet skulle indeholde børn som skulle indgå i en seksuel aktivitet. Hjemmesidens brugere skulle indsende dette materiale for at opnå status som medlem i en privat afdeling på hjemmesiden. Disse medlemmer skulle hver 30. dag indsende nyt pornografisk materiale for at bibeholde deres status som medlem.

Endeligt tiltales vedkommende i anklageskriftets forhold nr. 10 b for medvirken til optagelse, besiddelse og systematisk eller organiseret udbredelse af børnepornografisk materiale, overgreb på børn under 15 år og 12 år, herunder med egne børn, samt forsøg herpå. Tiltalte var som medadministrator på ovennævnte hjemmeside medvirkende til at adskillige personer optog, besad og udbredte børnepornografisk materiale. Tiltalte medvirkede og forsøgte at medvirke til at adskillige personer udførte overgreb på børn under 15 år og under 12 år, heriblandt egne børn, for at bibeholde statussen som medlem på hjemmesiden.

Tiltalte havde erkendt sig skyldig i besiddelse og udbredelse af børnepornografisk materiale i henhold til anklageskriftets forhold nr. 7, samt medvirken til besiddelse og systematisk udbredelse af børnepornografisk materiale i henhold til anklageskriftets forhold nr. 9 a. Tiltalte havde erkendt de faktiske omstændigheder i henhold til anklageskriftets forhold nr. 1 og 3, men at forholdene vedrørende blufærdighedskrænkelsen kunne være forældede. Tiltalte erkendte forholdet anført i anklageskriftets forhold nr. 2, men nægtede at optagelsen skulle være sket med henblik på udbredelse. Tiltalte nægtede, at materialet i henhold til anklageskriftets forhold nr. 4 blev udbredt på systematisk eller organiseret vis, ligeså vel at tiltalte selv havde udbredt materialet på den hjemmeside hvorved han var medadministrator. Han havde dog erkendt at have medvirket til, at en anden bruger havde offentliggjort billederne. Tiltalte nægtede anklageskriftets forhold nr. 5, da materialet ikke ansås som omfattet af en kategori af børnepornografisk karakter, da billederne henhørte under kategori 1, altså materiale uden seksuel aktivitet. Tiltalte erkendte anklageskriftets forhold nr. 6, men nægtede at optagelsen var sket med henblik på udbredelse. Tiltalte nægtede endvidere anklageskriftets forhold nr. 8, 9 b, 10 a og 10 b.

8.1.2 Domsafsigelser

Ved byrettens afgørelse dømtes tiltale skyldig for forhold nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 a, 10 a, og delvist 9 b og 10 b. Tiltalte frifandtes i forhold nr. 8, forhold nr. 9 b, ad b, c, e, i, l og m. Tiltalte frifandtes delvist i forhold nr. 9 b, ad f, da tiltalte blev frifundet for medvirken til overgreb, men dømt for medvirken til blufærdighedskrænkelser. Endeligt frifandtes tiltalte i forhold nr. 10 b, ad d og h. Byretten dømte T til fængsel i 6 år.

I ankesagen ved landsretten blev tiltalte frifundet i forhold 5 og 6 for overtrædelse af straffelovens § 226 og § 232 alene grundet forældelse. Landsretten dømte tiltalte til fængsel i 7 år. Anklagemyndigheden ankede landsrettens afgørelse til Højesteret med påstand om, at tiltalte skulle idømmes forvaring. Højesteret udtalte, at forarbejderne til straffelovens § 70, stk. 2 ikke udelukker muligheden for forvaring, blot fordi det er første gang en person tiltales for grove seksualforbrydelser, såfremt der er betydelig risiko for gentagelse af den kriminelle handling. Det er dog et krav, at de begåede forhold samt informationer vedrørende tiltaltes person giver grundlag for at antage, at der er stor risiko for at forholdene vil gentage sig, såfremt vedkommende ikke idømmes forvaring. Højesteret fandt, at nogle af de forhold som tiltalte var blevet dømt for, var omfattet af straffelovens § 70, stk. 2, nr. 1. Ydermere fandt Højesteret, at betingelserne i straffelovens § 70, stk. 2, nr. 2 og 3 tillige var opfyldt. Til trods for at tiltalte ikke selv foretog samtlige af overgrebene, men derimod også blev foretaget af andre brugere på hjemmesiden, havde tiltalte opfordret disse hertil, og dette kunne ikke medføre en anden vurdering af risikoen for hvorvidt der ville foretages nye overgreb mod børn af tiltalte eller af andre med tiltaltes medvirken. Højesteret idømte hermed tiltalte til forvaring.

Denne afgørelse statuerer, at man grundet medvirken til krænkelse stadig kan dømmes herefter, til trods for at man ikke selv har udført selve den strafbare handling. Eftersom tiltalte har opfordret til disse handlinger, samt har givet de handlende en platform hvorved de kunne udbrede det pornografiske materiale, dømmes tiltalte herefter. Da det blev statueret, at der ville være en stor risiko for, at tiltalte fortsat ville opfordre andre til at begå disse krænkende handlinger, blev tiltalte idømt forvaring, til trods for at vedkommende ej selv fysisk udøvede de krænkende handlinger.

9. Umbrella-sagen

Umbrella-sagen er en af de mest omtalte sager vedrørende børneporno i dagens Danmark. Sagen vedrørte en 15-årig pige som blev filmet mens hun havde samleje med sin jævnaldrende

kæreste. Videoerne blev efterfølgende videredelt på de sociale medier Facebook og Messenger, hvorefter de hurtigt spredte sig rundt i hele landet. Disse videoer blev nåede ud til over 4700 mennesker på disse sociale medier, og Facebook kontaktede i 2017 de amerikanske myndigheder om dette. De amerikanske myndigheder kontaktede det europæiske politisamarbejde Europol, som udleverer navne og delinger til det danske politi. Politiet oplyste i 2017, at der ville foretages sigtelse for over 1000 personer i Danmark. Størstedelen af de sigtede var unge mennesker. Som udgangspunkt kan unge mennesker, som er over den kriminelle lavalder på 15 år, blive straffet for deres kriminelle handlinger. Deres alder og omstændighederne i øvrigt, kan dog resultere i straffriheds-, strafnedsættelses- eller strafbortfaldsgrunde.¹⁸⁵ Såfremt den unge er under den kriminelle lavalder, kan vedkommende ikke ifalde strafansvar. Det må forstås således, at børn under 15 år ikke har den tilstrækkelige modenhed som er en forudsætning for at ifalde strafansvar.¹⁸⁶ Man kan hermed, såfremt vedkommende er over den kriminelle lavalder, men stadig under 18 år, ifalde et strafansvar, som var man over denne aldersgrænse. Der er dog som anført mulighed for strafnedsættelse, såfremt vedkommende var under 18 på gerningstidspunktet, samt informationer om situationen og vedkommendes person taler for dette.¹⁸⁷ Det er dog sjældent, at unge idømmes ubetinget frihedsstraf, og FN's konvention om børns og unges rettigheder indebærer endvidere, at sådanne foranstaltninger kun må ske overfor unge som en *"sidste udvej og for det kortest mulige tidsrum"*.¹⁸⁸ Det er herimod set oftere i praksis, at unge i denne aldersgruppe bliver idømt en betinget dom, heriblandt med vilkår om samfundstjeneste.¹⁸⁹

Eftersom der var over 1000 sigtede i forbindelse med Umbrella-sagen, blev der afholdt ni prøvesager af forskellig grovhedskarakter for at fastlægge retspraksis, således at man vidste hvordan de resterende sager skulle behandles. Otte af disse blev efterfølgende anket til landsretten, hvorefter én af de dømte fik prøvet sagen ved Højesteret.¹⁹⁰ Nogle af de tiltalte i prøvesagerne blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 235, men derimod fundet skyldige i henhold til § 232, og i nogle tilfælde også skyldige i henhold til § 264 d.¹⁹¹

¹⁸⁵ Vestergaard, Jørn, *Strafferetlige sanktioner*, s. 107, 2015

¹⁸⁶ Vestergaard, Jørn, *Strafferetlige sanktioner*, s. 107, 2015

¹⁸⁷ Vestergaard, Jørn, *Strafferetlige sanktioner*, s. 112, 2015

¹⁸⁸ Bekendtgørelse af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder, artikel 37, litra b

¹⁸⁹ Vestergaard, Jørn, *Strafferetlige sanktioner*, s. 116, 2015

¹⁹⁰ U.2019.1232 H

¹⁹¹ Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 294, 2018

9.1 U 2019.1232 H

Tiltalte var under 18 på gerningstidspunktet, og var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Han havde videredelt disse førnævnte videoer fem gange i løbet af en måned på diverse chatgrupper, og materialet var hermed nået ud til 35 jævnaldrende personer. Landsretten kategoriserede materialet som kategori 2-materiale vedrørende børnepornografisk materiale med seksuel aktivitet. Landsretten dømte tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, samt at straffelovens § 235, stk. 3 ikke fandt anvendelse, da de forurettede ikke gav samtykke til videredelingen af materialet. Landsretten fandt at det var tiltalte selv der havde videredelt materialet, da det var delt fra tiltaltes Facebook- og Messenger-profil, samt at de var blevet delt til personer, som tiltalte anså som nære venner. Ydermere fandt landsretten, at tiltalte indså og accepterede muligheden for at de forurettede var under 18 år, og at tiltalte havde haft det fornødne forsæt og hermed gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Landsretten frifandt tiltalte for blufærdighedskrænkelser af modtagerne af materialet, da det på baggrund af chatbeskederne fremstår, at modtagerne selv har ønsket materialet tilsendt.

Tiltalte ankede afgørelsen til Højesteret. Tiltalte anførte, at straffelovens § 235, stk. 1 omfattede børns beskyttelse mod pædofiles udbredelse og besiddelse af børnepornografisk materiale, og at videredeling mellem jævnaldrende unge ikke var kerneområdet for bestemmelsens anvendelse. Anklagemyndigheden anførte, at tiltaltes handlinger omfattede deling af børnepornografisk materiale og hermed var strafbar i henhold til straffelovens § 235, stk. 1. Ydermere anførte anklagemyndigheden, at videredelingen er sket mellem jævnaldrende og at dette ikke indebar, at dette var atypisk for hvad der ønskes strafbart i henhold til bestemmelsen, og at der hermed skal straffes efter bestemmelsen. Anklagemyndigheden udtalte, at formålet med straffelovens § 235, stk. 3 er at lovliggøre udveksling af intime billeder og videoer mellem unge. Dette fandt dog ikke anvendelse i den pågældende sag. Endeligt anførte anklagemyndigheden, at de *”politiske initiativer, der er taget over for digitale sexkrænkelser, herunder med lov nr. 257 af 10. april 2018, hvor straffen for digitale sexkrænkelser blev skærpet ved en ændring af straffelovens § 232 og § 264 d, underbygger lovgivningsmagtens generelle ønske om et strafferetligt værn mod digitale sexkrænkelser”*.¹⁹²

¹⁹² U 2019.1232 H, s. 8

Højesteret fandt, at der ikke forelå materiel atypicitet i sagen, da der ved tiltaltes videredeling af materialet er sket en krænkelse af de to forurettede. Højesteret fandt desuden ingen grund til at anfægte landsrettens vurdering vedrørende tiltaltes forsæt, hvorfor tiltalte blev konstateret at have det fornødne forsæt til at videredele materiale af børnepornografisk karakter i henhold til straffelovens § 235, stk. 1. Højesteret idømte tiltalte en straf på 40 dages betinget fængsel med en prøvetid på et år fra den endelige domsafsigelse, på baggrund af en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder, tiltaltes personlige forhold, hans alder på gerningstidspunktet samt det faktum at han ikke var tidligere straffet.

9.2 Betydning

Omstændighederne vedrørende Umbrella-sagen har sat fokus på børneporno, samt hvad man kan tillade sig at gøre på de sociale medier. De unge mennesker som har videredelt videoerne har måttet konstatere, at deres handling har medført en krænkelse af de to unge mennesker som er medvirkende på videoerne, og at videredelingen af disse videoer har en konsekvens for disse unge menneskers fremtid. Deling af sådanne materialer har hermed store konsekvenser, både for de implicerede, men også for de personer som videredeler det og hermed begår strafbare handlinger. Før denne sag var der ikke mange unge mennesker som indså, at sådanne handlinger var strafbare, og at man hermed kunne risikere en plet på straffeattesten ved at sende børnepornografisk materiale videre til andre. Unge anså ikke lignende videoer og billeder som børnepornografi, og forestillede sig hermed ikke at kunne blive pålagt enten bødestraf eller idømt fængselsstraf for deres handlinger.

Denne sag har herfor været af stor betydning for personers opfattelse af rigtigt og forkert vedrørende videredeling af diverse videoer og fotografier, da over 1000 personer blev sigtet for noget, som de ikke anså for ulovligt. Ydermere kan unge krænke modtagers blufærdighed ved at sende det pågældende materiale, såfremt disse ikke selv har indvilliget i modtagelsen. Det bemærkelsesværdige ved sagen er navnlig det høje antal af sigtede, da materialet hurtigt blev delt og videresendt til andre, som efterfølgende videredelte det endnu en gang. Ydermere er det bemærkelsesværdigt, at et stort antal af de sigtede er unge mennesker, hvorfor der her skal foretages vurderinger i forbindelse med strafnedsættelse og i nogle tilfælde strafbortfald grundet de sigtedes alder. Til trods for den tiltaltes grove kriminelle adfærd, blev vedkommende dømt til betinget fængsel. Dette er i overensstemmelse med, at man sjældent idømmer unge mennesker, der ved gerningstidspunktet er under 18 år en ubetinget fængselsstraf. Det

må hermed konstateres, at der i forbindelse med denne prøvesag er lagt klare rammer for, hvorledes andre unge der forsætligt har videredelt dette materiale kan blive dømt herefter. Dette vil hermed også være i overensstemmelse med lighedsprincippet, hvor man skal behandles på samme vilkår som andre i lignende situationer og lignende sager.

10. Samtykke, medvirken eller direkte videregivelse

Digitale krænkelser er et vidt begreb som omfatter flere forskellige situationer. Disse handlinger er yderst indgribende for de personer, som ej længere er herre over deres eget liv, og får videredelt personlige informationer, billeder og lignende materiale. Digitale krænkelser er ikke kun én ting, og det har et bredt omfang, hvorefter gerningspersonen kan straffes for disse handlinger. Disse krænkelser spænder vidt, både i forhold til den konkrete handling, og hvor krænkende det må konstateres at være for den forurettede. Dette kan udledes af de tre ovenfor nævnte afgørelser U.2017.2531 H, U.2017.247 V og U.2019.1232.

I den første afgørelse, U.2017.2531 H, blev tiltalte dømt for medvirken til andres krænkelser ved at opfordre de krænkende parter til at uploade børnepornografisk materiale, hvorved disse krænkede børn seksuelt, samt krænkede deres blufærdighed ved at offentliggøre materialet.

I U.2017.247 V havde tiltalte forurettedes samtykke til at besidde forurettedes kodeord til vedkommendes Facebook-profil. Til trods for dette blev tiltalte stadig dømt for at have krænket forurettede. Årsagen hertil var, at tiltalte og forurettede ikke længere var i et parforhold sammen, og det skulle hermed diskuteres hvor lang tid dette samtykke rakte, da forurettede ikke udtrykkeligt havde tilbagekaldt sit samtykke, og endvidere om dette samtykke naturligt var bortfaldet ved parforholdets ophør. Denne afgørelse er især vigtig, da denne var den første trykte afgørelse på området omkring sociale medier. Den danner hermed rammerne for hvorledes andre lignende sager kan resultere.

Endeligt i U.2019.1232 H blev tiltalte dømt for direkte videregivelse af børnepornografisk materiale. Han havde ikke forsøgt at opfordre andre hertil, men delte materialet på sociale medier, som meget hurtigt spredte sig til mange andre personer. Denne afgørelse er den første af formentlig mange sager i forbindelse med Umbrella-sagen, og indtil videre er det den eneste der er kommet helt til Højesteret. Tiltalte var i denne sag under 18 år, og der skulle hermed også tages stilling til strafnedsættelse grundet tiltaltes unge alder.

Forskellene ved disse tre sager er naturligvis hvorledes de er dømt. I den første blev tiltalte dømt for medvirken til udbredelse af børnepornografi. I den anden blev vedkommende dømt for at krænke sin tidligere partner ved at benytte sig af vedkommendes sociale medier uden tilstrækkeligt samtykke. Og endeligt i den tredje blev tiltalte dømt for direkte at viderelede børnepornografisk materiale, og dermed krænke de forurettede, dog med nedsættelse af straffen grundet tiltaltes alder.

Straffen for krænkelsen afhænger naturligvis af hvor groft man har handlet. Straffen for direkte at viderelede børnepornografisk materiale er naturligvis strengere end hvis vedkommende kun havde dette i sin besiddelse. Disse tre afgørelser er dog på hver deres område af stor betydning, da der i U.2017.2531 H blev statueret at man kunne blive idømt forvaring, såfremt der var risiko for at vedkommende ville medvirke i andres krænkende adfærd endnu en gang. U.2017.247 V var, som flere gange nævnt, den første trykte afgørelse hvori der blev statueret en uberettiget adgang til andres personlige informationer på de sociale medier.

U.2019.1232 H er som anført en af prøvesagerne, som blev afholdt for at danne rammerne for de efterfølgende mange sager som vil blive afholdt i forbindelse med Umbrella-sagen. Denne sag er med til at få offentlighedens øjne op for hvad konsekvenserne er for at dele pornografisk materiale på internettet, i dette tilfælde børnepornografisk materiale. Den statuerer, at krænkelser på internettet har store konsekvenser, både for dem som videreleder materialet, men især for de forurettede som bliver krænket ved at få delt ydmygende billeder blandt både bekendte og fremmede. Disse krænkelser kan efterlade varige mén hos de forurettede, og disse billeder kan muligvis ikke fjernes, når de først er delt på internettet, hvilket medfører vedvarende krænkelser for de forurettede. Denne afgørelse statuerer endvidere, at selvom den krænkende er under 18 år på gerningstidspunktet, kan vedkommende stadig idømmes straf for sine handlinger. Dog blev der i denne sag vurderet at være grundlag for at straffen skulle gøres betinget grundet tiltaltes unge alder, samt de øvrige omstændigheder vedrørende sagen og tiltaltes personlige forhold.

Lighederne er dog, at uanset hvordan man har krænket forurettet bliver man straffet herfor. Om man selv direkte har krænket vedkommende ved at viderelede materiale som kan have konsekvenser for forurettede, om man opfordrer andre hertil og hermed medvirker til krænkelsen, eller om man skaffer sig adgang til vedkommendes personlige oplysninger uden tilstrækkeligt samtykke, er underordnet. Alle tre tiltalte i de omtalte domsafsigelser blev idømt straf for at have krænket de forurettede. Man bliver hermed straffet for krænkelsen uanset

hvorledes denne er forekommet, samt uanset alder på gerningspersonen, såfremt denne er over den kriminelle lavalder.

I alle tre afgørelser er det relevant at diskutere det strafferetlige samtykke. I afgørelsen U.2017.247 V vedrørende Facebook-profilen må det konstateres, at der eksisterede et samtykke mens parforholdet bestod. Domstolen vurderede dog, at dette samtykke naturligt bortfaldt ved parforholdets ophør, hvorfor kvinden ej længere havde forurettedes samtykke til at tilgå vedkommendes Facebook-konto.

I afgørelsen U.2019.1232 H vedrørende Umbrella-sagen, må det konstateres, at der forelå ikke et samtykke fra de forurettedes side. De forurettede i denne afgørelse er under 18 år, men over den seksuelle lavalder, hvorfor det som tidligere anført må antages, at de har den fornødne forståelse for hvad de kan og vil give deres samtykke til. I henhold til straffelovens § 235, stk. 3 kan unge over 15 år give et gyldigt samtykke til, at andre unge over denne aldersgrænse kan besidde materiale af seksuel karakter vedrørende de samtykkende. De forurettede ville derfor kunne samtykke til selve besiddelsen af materialet, men ej til udbredelsen. Ydermere havde modtagerne af materialet samtykket til at få materialet tilsendt, hvorfor tiltalte ikke kunne dømmes for blufærdighedskrænkelser af disse.

I afgørelsen U.2017.2531 H vedrørende systematisk videredeling af børnepornografisk materiale forelå der intet samtykke fra de forurettede. Ydermere er det i denne afgørelse ikke muligt at få et gyldigt samtykke fra de forurettede, da disse var mindreårige, og som allerede anført er børn ikke i stand til at forstå hvad de ville samtykke til, hvorfor samtykke ikke kan konstateres at være muligt.

Endvidere er det i alle tre afgørelser relevant at vurdere gerningspersonernes forsæt til krænkelsen. I afgørelsen U.2017.247 V skaffede kvinden sig adgang til forurettedes Facebook-profil for at drille vedkommende. Tiltalte forklarede, at hun fik koden til Facebook-kontoen, da forurettede ønskede, at tiltalte ordnede nogle ting på kontoen. Til trods for at samtykket frivilligt blev givet af forurettede, må det dog antages, at tiltalte vidste, at dette samtykke ikke gjaldt til andet end denne enkelte ændring som forurettede anmodede tiltalte om. Kvinden har hermed haft forsæt til at skaffe sig adgang til forurettedes Facebook-konto og ændre vedkommendes oplysninger og profilbillede.

I afgørelsen U.2017.2531 H opfordrede tiltalte andre brugere på internetsider til at krænke børn og uploade børnepornografisk materiale. Det var en betingelse for medlemskab på disse hjemmesider, at der skulle uploades nyt materiale hver 14. dag og hver 30. dag for at bibeholde deres status på de pågældende hjemmesider. Det må konstateres, at tiltalte havde forsæt til at opfordre andre til disse kriminelle handlinger, da tiltalte kontaktede medlemmerne af hjemmesiderne og opfordrede disse til at fremstille nyt børnepornografisk materiale, da de ellers ville miste deres medlemskab. Tiltalte havde herfor det tilstrækkelige forsæt til at medvirke til krænkelserne af disse børn.

I afgørelsen U.2019.1232 H fandt både landsretten og Højesteret, at tiltalte havde det fornødne forsæt til videredeling af børnepornografisk materiale, da tiltalte indså og accepterede muligheden for at de forurettede var under 18 år. Materialet blev delt gennem tiltaltes Facebook-profil heriblandt til tiltaltes nære venner, som selv anmodede om materialet. Tiltalte vidste, at de forurettede ej havde samtykket til denne videredeling, hvorfor tiltalte ikke kunne findes efter straffelovens § 235, stk. 3. Tiltalte havde herfor forsættet til at krænke de to forurettede, og blev dømt herfor. Såfremt de forurettede havde samtykket til gerningerne, kunne dette som tidligere anført i visse tilfælde medføre strafbortfald, straffrihed eller strafnedsættelse.

Krænkelserne i disse tre afgørelser er vidt forskellige, og skal hermed også vurderes forskelligt. I forbindelse med afgørelsen vedrørende Facebook-profilen, må det konstateres, at der ikke sker nogen uoprettelig skade for forurettede ved at kvinden skaffer sig adgang til hans Facebook-konto. Denne type krænkelse er herfor ikke tilnærmelsesvis så indgribende som krænkelserne i de to andre afgørelser. Disse krænkelser hvori der involveres børn, nøgenhed og udbredelse af et sådant intimt materiale på internettet, som muligvis vil eksisterer på internettet til tid og evighed, må konstateres at være i den grove ende af skalaen, hvorfor disse krænkelser også straffes hårdere. De forurettede kan risikere varige mén grundet disse krænkelser, og sådanne krænkelser over for børn straffes hårdt, da Danmark har forpligtet sig til at beskytte børn og unge.

11. Konklusion

Det kan på baggrund af ovenstående konkluderes, at der findes forskellige typer af samtykke, som hver især har forskellige fordele og problematikker. Hvad der er den åbenlyse tilkendegivelse ved det udtrykkelige samtykke, er herimod mere problematisk ved det stiltiende samtykke, da der ikke er en fysisk accept og tilkendegivelse af holdning såfremt man ikke udtaler sig herom. Det hypotetiske samtykke er dog det mest problematiske, da den samtykkende her ikke har haft mulighed for at forestille sig scenariet i sit indre forinden den strafbare handling. Et samtykke fra den forurettede kan medføre bortfald af strafansvar, dog ikke i alle tilfælde. Her kan det derimod muligvis medføre formildelse af straffen.

Ydermere kan det konkluderes, at der foreligger flere bestemmelser i straffeloven der finder anvendelse vedrørende digitale sexkrænkelser. Af disse ses ofte straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, § 235 om børnepornografisk materiale og § 264 d om uberettiget videreleding af billeder eller informationer vedrørende en anden persons private forhold. Den digitale sexkrænkelser omfatter typisk fotografier eller videoer som videreledes til andre personer.

Straffelovens § 232 er den milde af krænkelserbestemmelserne, hvor man kan idømmes strafansvar for blufærdighedskrænkelser. Såfremt man ikke kan ifalde strafansvar for de øvrige krænkelserbestemmelser, kan man ofte straffes for blufærdighedskrænkelser, såfremt handlingen har været egnet til at krænke andres blufærdighed. Det er dog ikke et krav, at vedkommendes blufærdighed faktisk er blevet krænket, da gerningen blot skal være egnet hertil. Endvidere må det også konkluderes, at man ikke ifalder et strafansvar såfremt gerningen ikke var egnet til at krænke andres blufærdighed, men dog alligevel har resulteret i dette. Det afgørende er hermed, at gerningen er egnet til blufærdighedskrænkelser, og ej at det er forekommet.

§ 235 er den bestemmelse der finder anvendelse såfremt der er tale om pornografisk materiale indeholdende personer under 18 år. Denne finder anvendelse både når der er tale om udbredelse og besiddelse. Udbredelse af børnepornografisk materiale er af alvorlig karakter, og såfremt dette sker på internettet, vil det være den der enten uploader materialet eller videreleder dette. Besiddelse af materiale af børnepornografisk karakter kan forekomme både i fysisk format eller gennem elektroniske midler, såsom computer, telefon eller med internettets hjælp. Der er tale om besiddelse af materialet så snart vedkommende har adgang til og rådighed over

det pågældende materiale. Ydermere omfatter denne bestemmelse situationer, hvor vedkommende mod vederlag ser det pågældende materiale. Dette omfatter både betaling i form af penge, men også betaling i form af modydelser, hvor parterne bytter materiale. Besiddelse af børnepornografiskmateriale er som hovedregel strafbart i henhold til denne bestemmelses andet stykke. Dog er der i bestemmelsens tredje stykke en undtagelse hertil, hvori man fritages for strafansvar, såfremt den unge på 15 år eller derover har samtykket til besiddelsen. Denne undtagelse til hovedreglen blev etableret, således at unge mennesker over den seksuelle lavalder frit kunne bestemme hvorvidt de ville sende billeder til andre over denne grænse, heriblandt til deres jævnaldrende kærester. Det må konstateres, at såfremt man er over den seksuelle lavalder, har man en tilstrækkelig forståelse for hvad man vil dele med andre mennesker på det pågældende område, og bestemmelsen er hermed med til at danne en undtagelsestilstand, hvor unge mennesker gerne må besidde billeder af seksuel karakter af jævnaldrende, såfremt vedkommende selv samtykker hertil.

§ 264 d finder anvendelse når materialet er blevet uberettiget videredelt med andre, hvor dette materiale enten indeholder oplysninger vedrørende forurettedes personlige forhold. Det er dog et krav at man ud fra materialet kan identificere forurettede, herunder enten ved fysisk identifikation som blev statueret i U.1999.177 V, eller ved identifikation ved hjælp af offentliggørelse af navn eller kontaktoplysninger i forbindelse med videredelingen, som kan ses i U.2015.2561 H. Det er dog afgørende for strafansvar i henhold til straffelovens § 264 d, at videredelingen er uberettiget. Dette medfører, at forurettede ikke har samtykket til den strafbare handling.

Alle disse bestemmelser kan resultere i, at en person kan idømmes strafansvar til trods for at vedkommende ikke selv har udført den krænkende handling, men derimod har opfordret til dette. Dette blev statueret i afgørelsen U.2017.2531 H, hvor tiltalte blev dømt for medvirken til de krænkende handlinger, ved at have opfordret andre til at udføre disse. Det kan hermed konkluderes, at man ikke direkte selv skal have udført den krænkende gerning for at idømme strafansvar, men også kan have medvirket til gerningen indirekte ved at have opfordret andre hertil.

For at vurdere hvor langt et samtykke rækker skal man se på den konkrete situation. Hvad blev der samtykket til, har vedkommende foretaget sig mere end hvad der var samtykke til, og er der en tilbagekaldelse af samtykket? Der findes flere forskellige holdninger til en naturlig

tilbagekaldelse eller bortfald af samtykke, for eksempel i forbindelse med fotografier der er blevet givet i et parforhold. Nogle vil påstå, at billederne har været en gave fra den ene part til den anden, og at vedkommende selv må bestemme om vedkommende beholder billederne som et minde om parforholdet eller om vedkommende sletter dem. Andre vil mene, at det kun må anses som naturligt, at man sletter billeder man har fået fra en tidligere partner, så snart parforholdet opløses. Det kan herfor konstateres, at der ikke er et entydigt svar på hvor langt et samtykke rækker, såfremt der ikke er foretaget en udtrykkelig tilbagekaldelse af det pågældende samtykke.

Digitale sexkrænkelser er hermed et stigende problem som vokser i takt med teknologiens udvikling. Krænkelserne forsøges begrænset gennem en forebyggende indsats gennem læring af unge mennesker, således at de har en større forståelse for andres grænser, også på internettet. Man ønsker at give unge mennesker en forståelse for hvordan forurettede føler, såfremt der er blevet videredelt intimt materiale eller informationer om den pågældende uden dennes samtykke. Materialet kan være optaget af den forurettede selv, som har delt det med en fortrolig eller materialet kan være optaget fra en anden end den forurettede. Ydermere kan personer have skaffet sig uberettiget adgang til disse materialer eller informationer, og hermed viderelede dem uden vedkommendes samtykke.

Det kan hermed endeligt konkluderes, at der findes flere forskellige samtykketyper, som hver især har forskellige krav. For at kunne give et diskulperende samtykke til en kriminel handling skal flere betingelser være opfyldt, heriblandt samtykkets gyldighed. I forbindelse med digitale sexkrænkelser kan et samtykke til et fotografis eller videofilms optagelse resultere i bortfald af straf til selve fotograferingen, men ej til den eventuelle videredeling, såfremt der ikke er udtrykkeligt samtykket hertil. Samtykke til besiddelse af børnepornografisk materiale er ikke muligt, medmindre der er tale om situationer hvor den unge over 15 år samtykker til en anden persons besiddelse af billeder eller andet materiale af den pågældende af pornografisk karakter i henhold til straffelovens § 235, stk. 3. Der er hermed kun samtykke fra den unge til modtagerens besiddelse, og ej til en eventuel videredeling af materialet. Præcist hvor langt dette samtykke rækker, er der ikke en klar definition på, medmindre samtykket udtrykkeligt er tilbagekaldt. Såfremt dette ikke er tilfældet, kan dette fortolkes ud fra forskellige synspunkter, herunder at man enten skal fjerne sådan materiale ved en naturlig tilbagekaldelse eller bortfald af samtykket ved for eksempel afslutning på parforhold. Et andet synspunkt er, at man har modtaget dette materiale som en gave, og hermed må gøre hvad man ønsker med

dette, heriblandt beholde dette som et minde om parforholdet. Det skal dog bemærkes, at uanset om man har tilbagekaldt samtykket eller ej, må det konstateres kun at omfatte besiddelse af materialet, og samtykket rækker hermed ikke til at vedkommende må videregive materialet til andre mennesker eller lægge det ud på internettet. Herved ifalder den delende strafansvar for videredeling af materiale af pornografisk karakter uden den afbildedes samtykke. Straffen kan i særlige tilfælde nedsættes eller helt bortfalde, heriblandt hvis gerningspersonen er under 18 år, og sagens karakter og særlige omstændigheder taler herfor.

Alt dette medfører en debat vedrørende hvorvidt man skal begrænse og censurere internettet, da internettet muliggør flere krænkelse og giver gerningspersonerne en større rækkevidde og målgruppe, hvorved vedkommende kan sprede det krænkende materiale hurtigere. Journalist Frederik Stjernfelt har udtalt i sin artikel *Det streamede masse mord*, at der eksisterer en forestilling om, at man kan pålægge internetsider som Google eller Facebook ansvar for på egen drift at fjerne materiale, som nogle mennesker ikke bryder sig om. Han udtaler endvidere, at restriktioner om hvad man må uploade på internettet kan føre til to forskellige resultater; Enten at udbredelsen af de forbudte materialer fortsætter i det skjulte, hvilket vil medføre, at det er sværere at kontrollere disse grupper og efterforske dem, eller at tilhængerne af disse grupper ser forbuddet og myndighedernes forfølgning som motivation og bekræftelse på at fortsætte. Den første af disse to resultater kan ses i forbindelse med videredeling af børnepornografisk materiale. Til trods for at dette er strafbart forekommer dette stadig, dog kun i lukkede forums, hvor mennesker deler dette materiale med hinanden. Frederik Stjernfelt understreger med reference til Nick Uts Pulitzers fotografi *Terror of War*, som portrætterer nøgne vietnamesiske børn der flygter fra napalm-angrebene, at man kan have legitime årsager til at offentliggøre materiale, som muligvis kan støde andre. Frederik Stjernfelt udtaler i denne artikel, at *"folk kan faktisk have aldeles udmærkede, seriøse og for offentligheden nyttige motiver til at dele særdeles afskyeligt indhold på nettet og andetsteds"*. Dette billede blev anset som stødende, da det indeholdt nøgne børn og grafisk vold. Billedet viste hvorledes den amerikanske krigsførelse foregik, og dette billede var med til at ændre den offentlige holdning til Vietnamkrigen. Til trods for dette billedes gengivelse af vold, blev det anset som propaganda mod volden, da billedet viser de frygtelige konsekvenser volden har bidraget med. Der kan hermed være et formål med udbredelsen og offentliggørelsen af materialet, såsom kulturelle, politiske og samfundsmæssige hensyn. Man kommer bedre ud med et budskab gennem billeder eller andet filmmateriale end gennem tekst, til trods for at andre kan finde materialet stødende.

Hensynet til de private må derfor vige for offentlighedens hensyn til at modtage information. Det må antages, at de vietnamesiske børn på billedet sandsynligvis ikke har samtykket til offentliggørelsen af billedet, da det er krænkende for disse, at hele verden har set billeder af dem nøgne, bange og på flugt. Hensynet til disse personer må dog vige, således at offentligheden kan blive oplyst tilstrækkeligt om hvorledes verdens situationer udfolder sig, og kan få en viden om hvilke forfærdelige hændelser der sker. Disse børns ret til privatliv er i denne situation ikke lige så vigtig som offentlighedens ret til at modtage informationer af afgørende karakter.

Et samtykke til en krænkelse, eller manglen på denne, kan have stor betydning for den forurettede og den handlende. Samtykket kan diskulpere, og som udgangspunkt vil manglende samtykke medføre strafansvar. I særlige tilfælde vil krænkelsen dog kunne begrundes i almene hensyn, såsom offentlighedens ret til information, hvorfor de enkelte forurettedes ret til respekt for privatlivet må vige for et vigtigt formål, nemlig at oplyse offentligheden om kulturelle, politiske og samfundsmæssige beslutninger og handlinger, der foretages på verdensplan. Samtykket spiller herfor en væsentlig rolle i forbindelse med strafbare handlinger, heriblandt krænkelse for de forurettede. Vedkommende kan opleve vedvarende krænkelse ved at det krænkende materiale altid vil være tilgængeligt på internettet, og kan endda få varige mén grundet krænkelsen. Selv om der findes mange forskellige måder hvorpå man kan krænke en anden person, må det konkluderes, at der findes lige så mange formål med videredelingen og offentliggørelsen. Det kan være hævn på en tidligere partner, seksuelle lyster, ønsket om accept og at være en del af en gruppe, eller det kan være for at give andre en viden om en situation eller belyse hvilke konsekvenser vores handlinger har. Ikke alle krænkelse er hermed nytteløse, og såfremt alt stødende materiale ej må uploades på internettet vil mange synspunkter og budskaber gå tabt.

Litteraturliste

Bøger:

- Bechmann Christensen, Malene, *Det strafferetlige samtykke*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2008
- Vestergaard, Jørn, *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, 3. udgave, Gjellerup/ Gads forlag, 2018,
- Gorm Toftegaard Nielsen, Thomas Elholm og Morten Niels Jakobsen, *Kommenteret straffelov, speciel del*, kommenteret af 11. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017
- Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014
- Vestergaard, Jørn, *Strafferetlige sanktioner*, 1. udgave, Gjellerup Forlag, 2015
- Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens almindelige del*, 6. udgave, Karnov Group Denmark, 2015
- Waaben, Knud; Langsted, Lars Bo, *Strafferettens specielle del*, 6. udgave, Karnov Group Denmark, 2014

Artikler

- BT: Ekspert om intime nøgenfotos: Det er umuligt at stoppe Viborg-mappen
<https://www.bt.dk/krimi/ekspert-om-intime-noegenfotos-det-er-umuligt-at-stoppe-viborg-mappen>
- DR: Unge viborgensere: Viborg-mappen er en skamplet på byen
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/unge-viborgensere-viborg-mappen-er-en-skamplet-paa-byen>
- Justitsministeriet: Justitsministeren skærper straffen for digitale sexkrænkelser og fordobler bødestrafen for blotteri
<https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2018/justitsministeren-skaerper-straffen-digitale-sexkraenkelser-og>
- Justitsministeriet: Regeringen styrker indsatsen mod digitale sexkrænkelser
<https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2017/regeringen-styrker-indsatsen-mod-digitale-sexkraenkelser>

- Red Barnet: DeSHAME – et undervisningsmateriale om digitale sexkrænkelser
<https://redbarnet.dk/skole/sikkerchat/deshame-et-undervisningsmateriale-om-digitale-sexkraenkelser/lektion-2-hvad-er-digitale-sexkraenkelser/>
- Red Barnet: Digitale sexkrænkelser er hverdag for unge
<https://redbarnet.dk/skole/sikkerchat/nyt-fra-sikkerchat/digitale-sexkraenkelser-er-hverdag-for-unge/#>
- Stjernfelt, Frederik, *Det streamede masse mord*, Weekendavisen, 22/3-2019
- Wachter Lentz, Lene, *"Hacking" og det digitale privatliv*, Juristen, nr. 4, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2018

Lovgivning

Dansk:

- 2008/1 LSF 86 om gennemførelse af Europarådets Konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug
- L 240 af 16/5-2018, lovforslag vedrørende freds- og ærekrænkelser
- Straffeloven, LBK nr. 976 af 17/09-2019

International:

- Bekendtgørelse af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
- 2004/68-RIA: Rådet for den Europæiske Unions rammeafgørelse af 22/12-2013 om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi

Rigsadvokatmeddelelser

- Rigsadvokatens Meddelelse nr. 9/2005
- Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2019 om digitale sexkrænkelser
- Rigsadvokatens Meddelelse af 1/1-2020 om seksualforbrydelser

Betænkninger

- KBET 1032/1985 om datakriminalitet
- KBET 1377/1999 om børnepornografi og IT-efterforskning
- KBET 1563/2017 om freds- og ærekrænkelser

Afgørelser

Anklagemyndighedens vidensbase

- AM2009.04.24B3
- AM2013.05.02B2
- AM2017.10.11 V
- AM2018.01.26 Ø
- AM2018.08.14 V
- AM2018.08.20 V

Landsret

- TfK 2005.591 V
- TfK 2005.709 Ø
- TfK 2006.140 V
- TfK 2014.641 Ø
- TfK 2017.655 V
- U.1989.981 Ø
- U.1999.177 V
- U.2015.3802 Ø
- U.2017.247 V
- U.2017.2627 V

Højesteret

- U.1989.726 H
- U.2010.2448 H
- U.2015.2561 H
- U.2017.2531 H
- U.2017.29 H
- U.2019.1232 H

Indholdsfortegnelse

1.	Abstract.....	
2.	Indledning.....	
2.1	Afgrænsning	
2.2	Metode.....	
2	Ordoptælling	
3.	Statistik:	
3	Sider	62
3	Ord	21.318
3	Tegn (uden mellemrum)	121.960
3	Tegn (med mellemrum)	143.282
4.	Afsnit	206
4.	Linjer	1.668
4	☐ Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter	
	Luk	
4.2	Hvornår skal samtykket foreligge?	
4.3	Straffrihed grundet samtykke.....	
5.	Hvad er en krænkelse?.....	
5.1	Straffelovens § 232	
5.2	Straffelovens § 235	
5.2.1	Kategorisering.....	
5.2.2	Straffelovens § 235, stk. 1.....	
5.2.3	Straffelovens § 235, stk. 2.....	
5.2.4	Straffelovens § 235, stk. 3.....	